

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2020/1617)

Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2020, dnr KS 2021/247

Hållbarhetsrapport för Vision 2040 och Agenda 2030, dnr KS 2019/1480

Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712

Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154

Utvärdering av stadens ordförandeskap i Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310

Återredovisning kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar. Överlämning av sopsugsanläggningar i Hagastaden och Hjorthagen från exploateringsnämnden till Stockholm Avfall AB. Reviderat genomförandebeslut, dnr KS 2020/1759

Begäran om utökat budgetutrymme till eDok för Kluster 4, Kluster 5 och Kluster 6 samt underskott i IT-prislista för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562

Finansiering för SIKT 2-projektets andra fas

Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm – Årsärende 2020, dnr KS 2019/296

Revidering av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807

Ansvar för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19 till och med den 31 december 2021

Nytt intranät för Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 242,5 mnkr godkänns.

3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nuvarande reservation av eget kapital avseende kompetensutveckling utökas med 100 mnkr. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
8. Nuvarande reservation av eget kapital avseende sociala investeringar utökas med 250 mnkr. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
9. Nuvarande reservation av eget kapital avseende Smart stad utökas med 100 mnkr under perioden 2021-2023. I Smart stad ingår medel för stadens kvalitetsprogram samt utveckling av stadens it-system. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
10. Tidigare beslut, dnr KS 2019/1900, om att kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 190 mnkr för Smart stad under perioden 2018-2022 förlängs till att gälla 2018-2023. I Smart stad ingår medel för stadens kvalitetsprogram samt utveckling av centrala it-system. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
11. Tidigare beslut, dnr 182-110/2018, om att kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 110 mnkr för eDok under perioden 2018-2020 förlängs till att gälla 2018-2022. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
12. Kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 50 mnkr för eDok för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
13. Kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 610,5 mnkr för 2022-2025 för SIKT 2-projektets andra fas som innefattar införande av nya avtal och tjänster, överföring till ny leverantör samt avveckling av befintliga avtal och tjänster. Finansiering för den del av fas två som avser stadens nämnder, 555,1 mnkr, sker genom disposition av eget kapital. Finansieringen för den del av upphandlingen som avser stadens bolag, 55,4 mnkr, sker genom Stockholms Stadshus AB.
14. Kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 25 mnkr för projekt nytt intranät för 2021-2023. Finansiering sker genom de i tidigare bokslut reserverade medel för Smart stad.
15. Inriktningen för kompetensutvecklingsmedlen fastställs med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Exploateringsnämndens investeringsbudget för 2021 justeras för utgifter och inkomster med 250 mnkr enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

17. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020, dnr 2020/247 bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Anmälan av Hållbarhetsrapport, dnr KS 2019/1480, bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Anmälan av Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712, bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154, bilaga 12 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och ersätter Internationell strategi för Stockholms stad, dnr 171-482/2016, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Kommunstyrelsen ska inom befintlig budgetram ansvara för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19 till och med den 31 december 2021 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Exploateringsnämndens återredovisning, dnr KS 2020/1759, avseende kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hagastaden, dnr KS 2020/1759. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
24. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759, omfattande investeringsutgifter om 176 mnkr och investeringsinkomster om 164 mnkr godkänns, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. Utgifterna för reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759, år 2021 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utgifterna för kommande år behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2022.
27. Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm, dnr KS 2019/296, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
28. Revideringen av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
29. Kommunstyrelsen ska ta fram tillämpningsanvisningar för hanteringen av sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

30. Riktlinjer för sociala investeringar, dnr 173-968/2015 upphör att gälla med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
31. Fördelning av statsbidraget Statligt stöd till skolväsendet till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade kostnader med 52,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnderna medges ombudgetering till 2021 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 64,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2021 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 89,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Stadsdirektören ska genomföra erforderliga inköp av skyddsutrustning samt tillhörande lager och distributionstjänster i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
5. Stadsdirektören ges i uppdrag att göra erforderliga avrop för projekt nytt intranät för 2021-2023, från befintligt avtal för uppdragets genomförande.
6. Utvärdering av stadens ordförandeskap av Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310, bilaga 13 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Stadsledningskontoret ska ta fram tillämpningsanvisningar för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Ärendet ”Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad” innehåller förvaltningsberättelse samt stadsledningskontorets analys, synpunkter och förslag utifrån granskning och uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsberättelser. Analysen innefattar måluppfyllelse samt ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat. Årsredovisningen innehåller även årsbokslut samt en ekonomisk och finansiell analys av den kommunala koncernen där staden och de kommunala bolagen ingår.

Inriktningen i stadens arbete i den pågående pandemin har varit att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat har också varit att ha beredskap för en eskalerande situation. Staden har arbetat för att anpassa ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande läge. Vissa planerade utvecklingsprojekt har därmed försenats medan andra har tillkommit.

Under de extraordinära förhållanden som pandemin innebär har samverkan stärkts, både externt och internt inom staden. Samverkan med regionen har utvecklats, framförallt kring materialförsörjning och analys av ekonomi och verksamhet. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har snabbt hittat nya former för samverkan. I juni 2020 fattade kommunstyrelsen beslut om utvärdering av hanteringen av pandemin samt inrättandet av ett utvärderingssekretariat. Utvärderingen har påbörjats och kommer innehålla såväl processutvärdering av stadens hantering som fördjupade analyser, exempelvis inom äldreomsorgen.

Stadsledningskontoret bedömer att den kommunala koncernen, inbegripande både stadens nämnder och bolagsstyrelser, uppfyller ett av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål helt och två uppfylls delvis. Den samlade bedömningen är att staden uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under år 2020. Nämnderna har god budgethållning och redovisar ett överskott på totalt 839 mnkr, varav 372 mnkr avser stadsdelsnämnderna. Överskottet beror bland annat på den statliga ersättningen för sjuklönekostnader samt ersättningen för pandemirelaterade merkostnader på grund av pandemin. Det är en förutsättning att stadens verksamheter är sparsamma med skattebetalarnas pengar och att givna budgetramar hålls.

Årets resultat för staden uppgår till 4 953 mnkr (2 728 mnkr) där realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter utgör den största delen av resultatet, 2 696 mnkr. Den kommunala koncernens resultat uppgår till 5 698 mnkr (3 156 mnkr) efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har räknats bort. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat uppgår till 1 778 mnkr (2 249 mnkr).

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Stockholm drabbades först och hårdast när pandemin kom till Sverige våren 2020. Ingen stockholmare lämnades oberörd och en del av oss har till och med mist nära och kära. Äldre och riskgrupper har varit isolerade under lång tid. Arbetsbördan inom flera av stadens verksamheter har varit oerhört hög. Många företag har gått i konkurs och människor har förlorat jobbet eller blivit permitterade. Kultursektorn och besöksnäringen har drabbats mycket hårt. Pandemin har drabbat stockholmarna både ekonomiskt och socialt. Ökningen av arbetslösheten har gått snabbare i Stockholm jämfört med övriga riket och nämnderna rapporterar om ett ökat antal kontakter med personer i behov av ekonomiskt bistånd.

Inriktningen i stadens arbete under den pågående pandemin har varit att begränsa smittspridningen med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade

verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat har också varit att ha beredskap för en eskalerande situation. Staden har arbetat för att anpassa ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande läge. Vissa planerade utvecklingsprojekt har därmed försenats medan andra har tillkommit.

Stadens centrala krisledning aktiverades den 16 mars 2020. I arbetet har stadens säkerhetsprogram för perioden 2020-2023, som kommunfullmäktige beslutade om våren 2020, varit vägledande. Fokus för stadens arbete har varit att skydda äldre och andra riskgrupper från att smittas samt att arbeta för att upprätthålla prioriterad kärnverksamhet. Stadens hantering av pandemin har visat prov på ett aktivt och uthålligt krishanteringsarbete och en förmåga att hantera kärnuppdragen. Erfarenheter och lärdomar ska tas omhand i den fortsatta utvecklingen mot en sammanhållen och stärkt planering för krisberedskap och civilt försvar.

Utöver den påverkan pandemin har haft för den enskilda individen och skapat osäkerhet i vår omvärld, så har den också påverkat stadens verksamheter och nämnder i stor utsträckning under 2020. Exempel på detta kan vara förlorade intäkter i verksamheter som varit tvungna att hålla stängt under stora delar av året, osäkerhet kring hur staten kommer att stötta kommuner och regioner med statsbidrag samt ökade kostnader för bland annat skyddsåtgärder och information.

Årets resultat för staden uppgår till 4 953 mnkr (2 728 mnkr) där realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter utgör den största delen av resultatet, 2 696 mnkr. Stadens nämnder visar ett överskott på totalt 839 mnkr, varav 372 mnkr avser stadsdelsnämnderna. Överskottet kan till stor del förklaras av de ersättningar som kommit från staten på grund av pandemin men också till stor del för att nämnderna har haft lägre kostnader i och med att verksamheter tvingats hålla stängt, stora evenemang som ställts in och en minskad efterfrågan av kommunal service bland stadens brukare. Nämndernas kostnader för sjukfrånvaro har ersatts med statsbidrag under stora delar av året vilket påverkar överskottet. I arbetet mot smittspridningen och pandemin har inga medel sparats, samtidigt som nämnderna inom verksamhet som inte varit kopplad till detta arbete har haft en allmän försiktighet i förbrukning av tilldelade medel. För att fortsatt säkra en ekonomi i balans är det viktigt att nämnderna även framöver fortsätter vara försiktiga och inte tar på sig för stora kostnader som idag täcks av statsbidrag på grund av pandemin, då dessa kommer att trappas ner under 2022.

I bokslutet intecknas medel för genomgripande framåtsyftande projekt som beräknas ha ett bestående värde för staden. Det gäller bland annat medel för kompetensutveckling, sociala investeringar och smart stad. De medel som intecknats för kompetensutveckling omfattar viktiga insatser för en ökad utbildning och kompetensutveckling inom äldreomsorgen, förskolan, LSS och inom området psykisk ohälsa. De intecknade medlen för sociala investeringar ger staden bättre förutsättningar att sätta in förebyggande insatser i samhandling mellan socialtjänsten, skolan, polisen och andra samhällsaktörer. En ökad utveckling och implementering av evidensbaserade arbetssätt stärker också stadens möjligheter att ge bästa möjliga stöd till de stockholmare som behöver. Projekten som finansieras inom smart stad möjliggör projekt som bidrar till innovativa digitala tjänster, öppenhet och uppkoppling.

För att möta de utmaningar som covid-19-pandemin medfört har regeringen beslutat att förstärka det statliga stödet till skolväsendet med en miljard kronor år

2021. Syftet med tillskottet är att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att kunna säkerställa att alla barn och elever får den utbildning de har rätt till, trots pandemin. Statsbidraget, som för Stockholms stad uppgår till 83,78 miljoner kronor, fördelas till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning.

Staden har under år 2020 arbetat efter kommunfullmäktiges tre inriktningsmål: En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla, En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt, En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna under mandatperioden.

För att säkerställa fortsatt tillväxt och välbefinnande i Stockholm ska stadens näringslivsarbete växlas upp med målbilden 2025 - Sveriges bästa företagsklimat. Under år 2020 har en rad åtgärder genomförts för att stötta näringslivet. Staden har bland annat varit generös med tillståndsgivning för uteserveringar för att öka företagets intäkter. För att minska näringslivets och kultursektorns kostnader har bland annat uppskov och lättnader med avgifter och hyresnedsättningar erbjudits. För att ge bättre service och underlätta omställning har öppettider anpassats, företagslotsar införts och handläggningstider kortats. Stadens alla verksamheter har även aktivt arbetat med att korta betalningstider till leverantörer och återbetalat tillsynsavgifter för att stärka företagets likviditet. Under år 2021 ska detta arbete växlas upp för att skapa bästa förutsättningar för näringslivet när pandemin börjar avta. Stadens näringslivspolitik och dess fyra fokusområden kommer att utgöra grundplattan i det arbetet. Bland annat ska stadens kommunala vuxenutbildningar bidra till ökad tillgång på arbetskraft med relevant kompetens. Stockholm ska fortsatt ha en god ekonomi och sunda finanser.

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Under året har ett förslag till strategi för stadens arbetsmarknadsinsatser tagits fram. I förslaget definieras stadens långsiktiga arbete med arbetsmarknadsinsatser: målsättningar, prioriteringar och vägledande principer samt ansvarsfördelning inom staden. Den sammanhållna strategin är av vikt för ett ändamålsenligt och resurseffektivt arbete i staden med att främja en hög sysselsättningsgrad, minska behovet av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet samt minska andelen unga som varken arbetar eller studerar. Implementeringen av strategin påbörjas efter beslut i kommunfullmäktige.

Stadens trygghetsmätning år 2020 visar på ett försiktigt positivt resultat. Den ökning som skett sedan år 2011 beträffande otrygghet i utemiljö på kvällstid har avstannat. I 2020 års mätning svarar 10 procent att de är otrygga om de går ut på kvällen. Vad gäller problem i bostadsområdet så utmärker sig frågor kopplade till den fysiska miljön (nedskräpning, mörka områden och dålig belysning). Andelen som är oroliga för att utsättas för brott har minskat sedan förra mätningen och förbättringen är som mest tydlig i områden där oron varit särskilt hög. Staden har under året bedrivit ett omfattande arbete för att fortsätta och förstärka den positiva trenden.

Staden har fortsatt satsningen på platssamverkan och kommunstyrelsens trygghetsutskott har under år 2020 tilldelat medel till stadens nämnders arbete med att öka tryggheten genom trygghetsinvesteringar. Under året har ett nytt avtal för mobila ordningsvakter slutits. Parallellt med detta har ansökningar om både förlängning av befintliga och nya förordnandeområden, där ordningsvakterna får verka lämnats in löpande.

Pandemin har medfört att besöksstrycket i parker och grönområden ökat under året då fler väljer att träffas eller förlägga aktiviteter utomhus. För att möta den ökade nedskräpningen ökade städinsatserna och tömningsfrekvenserna av papperskorgar i många delar av staden under våren och sommaren. För att nedskräpningen ska minska har staden även arbetat med olika insatser för att öka engagemang, delaktighet och medvetenhet bland invånarna.

Skolorna har under året varit flexibla och ställt om sin organisation och utbildning till följd av sjukdom och risk för smittspridning. Även om skolorna hittills har lyckats väl i denna omställning går det inte att utesluta att elever påverkas av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro.

Tidiga och förebyggande insatser i samverkan mellan hem, förskola, skola och socialtjänst, fritid, polis och hälso- och sjukvård har prioriterats under året. Fungerande samverkansstrukturer och operativ samhandling är nödvändigt för att fler barn och unga i riskzon ska identifieras i syfte att åstadkomma ett tidigt och koordinerat stöd och stabilisera skolgång.

Under året beslutade regeringen om besöksförbud på samtliga landets äldreboenden. Staden har bedrivit ett intensivt arbete för att ta fram handlingsplaner, rutiner och rekommendationer för att anpassa verksamheterna utefter de nya bestämmelserna. Nya arbetssätt har tagits fram för att ge omsorgstagarna möjlighet till möten med anhöriga via exempelvis digitala verktyg, besök genom plexiglasskärmar och utomhusbesök. Vidare så har stadens aktivitetscenter varit stängda under stora delar av året. Staden har ställt om verksamheten och erbjudit kreativa lösningar för att kunna bibehålla de sociala mötena mellan de äldre och har tillhandahållit bland annat stödverksamhet via telefon, smittsäkra hembesök, promenader på säkert avstånd, digitala fikaträffar, tipspromenader, fysiska övningar, kosttips för seniorer via sociala medier och gympa- och yogagrupper utomhus i mindre grupper.

Pandemin har på ett påtagligt sätt påverkat vardagen för alla stockholmare. Staden behöver det kommande året noggrant följa hur restriktionerna med hemarbete, distansstudier och minskat utbud av träning och andra aktiviteter påverkat stadens invånare. Detta gäller särskilt för de som redan innan pandemin var mer utsatta där restriktionerna kan ha inneburit såväl större negativ påverkan på måendet som större risk för att utsättas för brott.

De klimatpåverkande utsläppen från vägtrafiken ska minska. En klimathandlingsplan har beslutats, som bland annat redovisar tydliga beting och konkreta åtgärder för hur stora minskningar av koldioxidutsläpp som staden ska åstadkomma fram till år 2023.

Transportsektorn står för en stor andel av handlingsplanens målsättning. Målet ska nås genom bland annat ökad elektrifiering av fordonsflottan. Under året har staden, i samverkan med näringslivet, byggt ut infrastrukturen för elbilsladdning. En karta med över 10 000 lämpliga platser för gatuladdning har tagits fram och lanserats.

Kommunfullmäktige beslutade under året att anta Stockholms stads Miljöprogram 2020-2023 och Klimathandlingsplan 2020-2023 för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040. Stadens miljöprogram fokuserar på de största miljöutmaningarna för perioden. Utsläppen av växthusgaser minskar nationellt men inte i den takt som krävs enligt de senaste analysresultaten från forskning och expertmyndigheter. Staden har därför höjt ambitionen för klimatarbetet, dels med en högre målsättning för utsläppsminskning, dels genom att ta in åtgärder som syftar till att minska konsumtionens klimatpåverkan. Därför är det också av stor vikt att staden genomför klimatinvesteringar som planerat och att staden därmed kan hålla en hög takt i omställningsarbetet. Staden som stor upphandlande myndighet kan gå före och vara ett gott exempel och inspirera omvärlden. Staden kan inte uppnå målen själv utan arbetet behöver ske i nära samverkan med omvärlden och genom teknikutveckling. Stärkt samverkan, innovation och näringslivets roll är därför viktiga förutsättningar för arbetet framåt. Som ett led i detta undertecknade staden under år 2020 ett Klimatkontrakt med staten som ska möjliggöra fördjupad samverkan, kompetensbyggande och finansiering i klimatomställningen.

Staden fortsätter att planera för ett högt bostadsbyggande och insatser för att säkerställa att målen nås bedrivs kontinuerligt. Syftet är att främja en blandning av bostadsstorlekar och upplåtelseformer i hela staden där målet för nyproduktion är att det ska råda en balans med lika delar hyresrätter och bostadsrätter/äganderätter. Stadens projektportfölj och framtagna handlingsplan följs upp systematiskt, med fokus på projekt med god genomförbarhet. Totalt 8 441 bostäder har markanvisats under året, i nivå med 2019. Antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner uppgick till 6 344 stycken, en ökning med 19 procent. Målet för antal bostäder i start-PM nåddes, där utfallet blev 10 976 bostäder.

Några månader in på 2021 kan det konstateras att även detta år kommer att präglas av pandemin. I väntan på vaccin fortsätter restriktionerna och verksamheternas anpassning till situationen. Stockholm har visat att staden klarat svåra kriser förr. En ny tid nalkas efter pandemin, med ökad digitalisering, förändrade beteenden och vanor, men också en längtan tillbaka efter det vardagliga, som fysiska möten och upplevelser.

Bilagor

0. Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad
1. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall
3. Resultatbudget och investeringsplan
4. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda bolag
5. Basnyckeltal 2020
6. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag
7. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2020
8. Storstockholms Brandförsvares årsredovisning för 2020
9. Hållbarhetsrapport för Vision 2040 och Agenda 2030
10. Jämställdhet i staden – en uppföljning
11. Handlingsplan för en äldrevänlig stad
12. Internationell strategi för Stockholms stad
13. Utvärdering av stadens ordförandeskap i Eurocities, 2018-2020

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta förslaget till återstart för Stockholm och därigenom bifalla föreslagna budgetjusteringar
2. Att stadsledningskontorets förslag till årsredovisning för år 2020 antas med nedanstående förändringar
3. Att därutöver anföra

År 2021 kommer bli året då Stockholm startar om. I årsredovisningen för år 2020, men kanske ännu mer i verkligheten, är det lätt att se hur vår stad drabbats av pandemin och hur stort behovet av återstart är.

Påverkan på liv och hälsa är förstas mest uppenbar. Alltför många i vår stad har drabbats av allvarlig sjukdom och död. Coronakommissionen har redovisat den kraftiga överdödligheten i Stockholms äldreomsorg jämfört med motsvarande verksamheter i övriga delar av landet. Anställda i omsorgen drabbades också till följd av den otillräckliga beredskap som fanns både när det gällde skyddsutrustning, anställningsvillkor och organisation inom äldreomsorgen. Att ansvarig nämnd, äldrenämnden, anser sig ha helt uppfyllt målet om trygghet för Stockholms äldre under år 2020 visar på en skrämmande brist på självinsikt och indikerar en kommande avsaknad av nödvändiga insatser.

Men påverkan begränsar sig inte till omsorgen och de som drabbats av sjukdomen. På en rad områden påverkas vår stad och vi stockholmare. Eleverna i Stockholms skolor som drabbas av distansundervisningens begränsningar. De alltför många som är utsatta för våld i nära relationer och som isoleras allt mer från omvärlden. De många arbetslösa som fått lämna ett arbete som inte längre finns kvar. Det lilla företaget eller den lilla föreningen som tvingats stänga ner verksamheter. De ungdomar som vill söka en första egen bostad men som möts av allt färre nyproducerade bostäder. Kulturarbetaren som blivit av med sitt arbete och som inte sett en krona i ökat kulturstöd i Stockholm. Listan kan göras längre.

Stockholm och stockholmarna har drabbats av pandemin – både sett till hälsa och till möjligheter.

Aktiva insatser krävs för återstarten

I ljuset av den kommande vaccinationen väcks förhoppningar. När regionen någon gång får ordning på vaccinationsarbetet ska vår stad och vår region kunna öppna upp och åter starta upp. Det är viktigt. Lika viktigt att inse är att återhämtningen inte kommer komma av sig själv. Det kommer kräva hårt arbete av de företagare som ska starta upp igen, de elever som ska hämta igen kunskap och de föreningar som ska ordna aktiviteter. Med denna tilläggsbudget föreslår vi att Stockholms stad ska vara aktiv, bistå och bidra till ett Stockholm som återstartar.

Vi föreslår sex tydliga budgetsatsningar:

1. Massarbetslösheten ska brytas och fler företag ska kunna nyanställa
2. Bostadsbyggandet ska öka och klimatpåverkan minska
3. Tryggheten ska öka och utvecklingen med allt fler otrygga i skolan ska brytas
4. De elever som till följd av pandemin riskerar att inte klara kunskapsmålen ska få ökat stöd

5. Trygga anställningar med hög kontinuitet ska vara normen i äldreomsorgen och fler äldre ska garanteras ett tryggt boende
6. Kultursektorn och civilsamhället ska få det stöd som behövs för att kunna göra Stockholm till en levande stad igen

Inom ramen för dessa budgetsatsningar föreslår vi aktiviteter och mål som ska säkerställa att staden bidrar till återhämtningen.

Vi finansierar dessa förslag genom att dels använda de ökade skatteintäkter som de senaste skatteunderlagsprognoser som publicerats sedan budgeten togs, använda delar av de statsbidrag som staten har beslutat om, genom att använda mer ur den centrala medelsreserven (som redan är budgeterad men inte fördelad till verksamheterna) och genom att använda de överskott som arbetats upp i staden under år 2020 genom att föreslå ett något större koncernuttag. Sammantaget innebär det att vi föreslår ett återstartspaket på närmare 600 miljoner kronor.

Vi föreslår insatser som både direkt och indirekt kommer innebära åtskilliga nya jobb i Stockholm.

Stockholm behöver inte ett till förlorat år

Vi agerar eftersom den politiska majoriteten inte gör det. Under föregående år föreslog vi vid flera tillfällen att statsbidrag skulle fördelas ut till verksamheterna för att ge dem bättre förutsättningar att möta pandemins effekter. Vid samtliga tillfällen valde det moderata finansborgarrådet att avslå det.

När den politiska oppositionen i samband med behandlingen av bokslutet för år 2019 återremitterade ärendet med krav på att kommunstyrelsen skulle ”återkomma med förslag till reviderad budget för 2020 med anledning av coronakrisen och med anledning av de höjda statsbidrag som beslutas om för år 2020 med målet att säkerställa stadens verksamhet samt kvaliteten i omsorg och pedagogisk verksamhet” så valde finansborgarrådet att helt avfärda detta.

Den grönblåa majoriteten valde då att avslå mer pengar till skolan och omsorgen som man hade fått från staten med motiveringen ”Oppositionen har i och med detta ett mycket riskfyllt förslag på att fördela de ökade statsbidragen till verksamheterna eftersom det skulle innebära en stor risk för att staden medvetet går med underskott.”

Idag vet vi resultatet – ett överskott på närmare fem miljarder kronor – samtidigt som många av stadens verksamheter gått på knäna och medarbetare fått otillräckliga förutsättningar. Idag vet vi att oppositionen hade rätt och finansborgarrådet hade fel.

Det kan framstå som god budgethållning att göra stora överskott. Att göra överdrivet stora överskott för att man inte har koll på ekonomin och som istället hade kunnat användas till den återhämtning som så innerligt hade behövts är dock att göra fel.

På samma sätt avfärdades oppositionens krav på insatser för att stödja företag, idrottsrörelsen, civila samhället och kultursektorn för att därigenom motverka ökad arbetslöshet. Finansborgarrådet hävdade då att ”Angående oppositionens förslag om en handlingsplan för att stödja företag, idrottsrörelsen, civila samhället, kulturinstitutioner samt för att motverka ökad arbetslöshet kan jag bara konstatera att stadens krisledningsnämnd har beslutat om ett flertal åtgärder i syfte att stödja just bland annat idrottsrörelsen, civila samhället, kulturinstitutioner samt för att motverka ökad arbetslöshet.”

Budskapet att tillräckligt gjordes kom senare att präglade resten av år 2020. Ökade statsbidrag (som uppgick till mer än 2,5 miljarder kronor) fördelades inte i någon del ut till välfärdsverksamheterna och inga nya tillräckliga insatser vidtogs för att bekämpa arbetslösheten. Resultatet ser vi i bokslutet för år 2020 och det kommenterar vi närmare nedan.

Låt oss bara här konstatera att detta allvarligt påverkade stadens möjligheter att begränsa smittspridningen och att upprätthålla en bra verksamhet. I utvärderingen av pandemin konstaterar miljö- och hälsoskyddsnämnden att ”även från centralt håll i staden var signalen

tydlig när det gällde ekonomin – ”Håll igen!”. Detta perspektiv försämrade stadens förmåga att begränsa smittspridningen.

När finansborgarrådet nu i detta ärende skriver att ”det [är] viktigt att nämnderna även framöver fortsätter vara försiktiga och inte tar på sig för stora kostnader som idag täcks av statsbidrag på grund av pandemin, då dessa kommer att trappas ner under 2022” så sänder hon samma signal att nämnder inte ska använda de pengar som regering och riksdag beslutat om för att säkra välfärden under pandemin.

Stockholm har inte råd med ett förlorat år till. Stockholm behöver en återstart. Därför föreslår vi att kommunfullmäktige ska besluta om en tilläggsbudget för år 2021 i samband med beslutet om årsredovisningen.

Massarbetslösheten ska brytas och fler företag ska kunna nyanställa

Aktiviteter:

- Fastighetsnämnden och bostadsbolagen ska under hela år 2021, vid behov, förlänga de hyresrabatter som införts till följd av pandemin.
- Undantag för avgifter och lättnader i regelverk för exempelvis restaurangbranschen ska omfatta hela år 2021.
- Ett vuxenutbildningsråd tillskapas mellan staden och näringslivet och övriga berörda aktörer för att tillförsäkra ett relevant utbud av vuxenutbildningsplatser.
- Staden ska tillsammans med näringslivet utarbeta en plan med konkreta förslag för hur staden kan underlätta återstarten av ekonomin. Denna plan ska redovisas till kommunstyrelsen senast i augusti i år.
- Egenregin av vuxenutbildning ska stärkas för att öka rådigheten och för att snabbt kunna anpassa utbudet till behovet. Vuxenutbildningen ska finnas tillgänglig i hela staden och för alla invånare. Utbudet ska bestämmas utifrån detta.
- Staden ska tillsammans med näringslivet etablera en ungdomspakt för att underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden.
- Sociala krav ska ställas vid upphandlingar för att skapa etablering för fler.

Budgetförändring:

- Snabbspår i yrkesutbildningar till de som har gymnasial utbildning – 5,0 mnkr.
- Kombinationsutbildningar där SFI och yrkeskurser sker samtidigt – 3,0 mnkr.
- Jobbtorgen ska öka insatserna mot arbetslösa ungdomar och 90-dagarsgarantin för ungdomar återinförs – 12,0 mnkr.
- Fler sommarjobb inom stadsdelar och tillsammans med civila samhället – 8,0 mnkr.
- Förstärkt näringslivssamverkan för återstart – 3,2 mnkr
- Rekryterings- och bemanningsfunktion för att lotsa arbetslösa till studier och bristyrken inom stadens verksamheter – 2,0 mnkr.

Analys hjälper inte ungdomar och företagare – konkreta insatser behövs

I stadsledningskontorets förslag till årsredovisning konstateras att ökningen av arbetslösheten har gått snabbare i Stockholm jämfört med övriga riket. Pandemin har slagit särskilt hårt mot branscher där tillfälliga anställningar är vanliga och där det finns många ingångsjobb. Det är därför inte förvånande att kontoret konstaterar att ”pandemin har synliggjort och fördjupat redan existerande ojämlikhet. Såväl ekonomisk som social ojämlikhet har ökat till följd av förändrade förutsättningar. På exempelvis arbetsmarknaden har framförallt unga och utrikesfödda fått det svårare.”

Antalet inskrivna öppet arbetslösa har ökat med 44,9 procent men tittar man på exempelvis gruppen ungdomar så ökade den avseende öppet arbetslösa och sökande i program med hela 73,1 procent (december 2020 jämfört med för ett år sedan).

Under år 2020 producerade stadsledningskontoret flera analyser om ekonomin och arbetsmarknadens utveckling. Analyserna följdes dock inte av några konkreta förslag för en mer aktiv arbetsmarknadspolitik utan de besparingar som beslutats under 2019 låg kvar.

När ekonomin kommer ta fart finns det stor osäkerhet kring återhämtningen. Den påverkas av hur smittspridningen utvecklas och hur länge restriktionerna finns kvar. Medan varuhandeln och industriproduktionen återhämtat stora delar av de tapp som inträffade under första halvåret 2020, kvarstår de flesta restriktioner som slår hårt mot tjänstesektorena, vilket gör att återhämtningen dröjer.

Stöd till företag behöver vara uthålliga

Just för denna del av ekonomin har Stockholm i bred politisk enighet fattat beslut om en rad insatser under föregående år. Det har handlat om exempelvis en mer generös tillståndsgivning för uteserveringar samt uppskov och lättnader med avgifter och att hyresnedsättningar erbjudits.

Det är väsentligt att dessa insatser förlängs så länge de behövs för att säkra återhämtningen. Stadsledningskontoret bör därför redan nu ges i uppdrag att föreslå förlängningar och utvidgade stöd i linje med de som redan fattats för resterande del av år 2021.

Företag ska alltid kunna rekrytera rätt kompetens

Dessa tillfälliga åtgärder för att delar av näringslivet ska klara sig är dock otillräckliga. Mer stöd behövs från staden för att jobben ska bli fler och näringslivet kunna återstarta uthålligt. En viktig uppgift är att tillförsäkra att rätt kompetens finns genom ökad vuxenutbildning. Detta skriver också stadsledningskontoret i årsredovisningen. Det är en välkommen insikt men dessvärre konstateras det utan att några konkreta förslag till åtgärder redovisas – nu heller.

Satsningar på ökad vuxenutbildning för att hjälpa företag som återstartar sammanfaller med behovet av att stärka de som söker arbete. Därför bör insatser snarast vidtas för att stärka de kommunala vuxenutbildningarna. För att matcha utbudet av utbildningar till företagets behov bör ett särskilt vuxenutbildningsråd skapas mellan staden, näringslivet, fackliga organisationer och arbetsförmedlingen. En åtgärd som skyndsamt bör beslutas om är att etablera ett snabbspår i yrkesutbildningar till de som har gymnasial utbildning. Det är viktigt att detta sker nu och vi föreslår därför att särskilda medel för detta syfte anvisas. Det kommer möjliggöra för fler ungdomar att söka de jobb som faktiskt kommer finnas.

Möjligheten att kombinera SFI och yrkeskurser inom kombinationsutbildningar har gett goda resultat och därför behöver metoden utvecklas och tillämpas på fler yrkesutbildningar. Vi föreslår att kommunfullmäktige anslår riktade medel till arbetsmarknadsnämnden för att möjliggöra det.

För att nå fler är det angeläget att utbudet av vuxenutbildningen tar större hänsyn till geografisk placering och tillgänglighet för invånare. För att staden bättre ska kunna matcha, styra och planera vuxenutbildning mot arbetsmarknadens behov bör egenregin utökas. Staden bör även sträva efter att få fler idéburna aktörer som leverantörer inom vuxenutbildningen.

Aktivitet istället för passivitet – fler ungdomar i jobb

Sedan krisen började har ungdomsarbetslösheten nästan dubblats samtidigt som stadens insatser och budget för arbetsmarknadsinsatser i praktiken inte alls förändrades under år 2020. Årsredovisningen visar med tydlighet hur arbetsmarknadsnämndens budget för exempelvis jobbtorg, ungdomsinsatser och Stockholmsjobb inte reviderades alls under år 2020. Den budget som arbetsmarknadsnämnden var satta att hantera krisen med var i allt väsentligt den som beslutades i november 2019. Även den budget som beslutades för år 2021 var svag och innebar att nämndens utgiftsram skrevs upp med endast 3 procent.

Man kan argumentera för (och det framstår som allt mer rimligt att det är det borgerliga perspektivet) att många ännu inte omfattats av stadens ansvar eftersom de ännu inte är i behov av försörjningsstöd. Vi anser att det i sak är fel. Passivitet är aldrig svaret för att minska

arbetslösheten och därför bör staden snabbt garantera insatser. Särskilt viktigt är det för ungdomar och vi vill därför återinföra och skärpa 90-dagarsgarantin.

Därtill är det uppenbart, vilket framgår av Arbetsmarknadsnämndens planeringsunderlag för kommande år, att antalet i behov av försörjningsstöd ökat under år 2020 och att det ökar till följd av ökad arbetslöshet. Staden borde nu omfördela resurser från passivt försörjningsstödsbehov till fler aktiva insatser. I vårt budgetförslag föreslog vi såväl fler Stockholmsjobb som ökad budget för jobbtorgen.

Erfarenheter från både andra länder och Sverige visar att unga som inte kommer in på arbetsmarknaden kort efter avslutade gymnasiestudier har svårt att senare få fotfäste på arbetsmarknaden. Vi anser att det nu är nödvändigt att anslå mer resurser till jobbtorg för att särskilt jobba med gruppen unga som riskerar att fastna i långtidsarbetslöshet. Det gäller att arbeta med att nå och erbjuda stöd till unga. Tillsammans med det privata näringslivet behöver nu staden etablera en Ungdomspakt med målet att ungdomsarbetslösheten ska halveras till utgången av år 2022.

Ungdomar har drabbats extra hårt både sett till jobb, skola och sysselsättning under det år som varit. Att behovet av sommarjobb är större än någonsin framgår av det stora antalet ansökningar. Staden får inte svika de som vill få en första kontakt med arbetsmarknaden och få en meningsfull sysselsättning under sommaren. Stockholm bör därför öka antalet sommarjobb och för att tillskapa fler platser föreslår vi flera insatser. En utmaningsrätt bör införas där staden med hjälp av sommarjobbare åtar sig att städa och rusta nedslitna områden som medborgare rapporterar in. Fler sommarjobb kan skapas hos de kommunala bostadsbolagen för att förstärka skötseln och renhållningen i fastigheter och på gårdar. Låt unga jobba i parklekar och inrätta park- och strandvärdar. Och slutligen: samverka med civilsamhället för att unga ska kunna få feriejobb.

Ska Stockholm återstarta är insatser för vuxenutbildning, mot ungdomsarbetslöshet och för sommarjobb viktiga. Det är även de sociala krav som staden ställer i upphandlingar. Vi menar att sociala hänsyn ska tillämpas som ska-krav när stadens nämnder och bolagsstyrelser upphandlar inom städ-, transport- och byggtreprenader. På så sätt kan fler stockholmare få möjlighet att etablera sig och komma närmare arbetsmarknaden genom praktik och anställningar. Ska återstarten ske med full styrka behövs också insatser på områden utanför näringslivs- och arbetsmarknadspolitiken. Investeringar i bostadsbyggande och klimatomställning samt insatser för fler trygga jobb i välfärden är bara några exempel där vi föreslår åtgärder nedan som kommer ha en stark sysselsättningseffekt.

Ytterst handlar jobbfrågan om Stockholm ska vara en stad av framtidstro och optimism. Vi noterar i årsredovisningen att folkökningen uppgick till endast 1 478 personer, vilket var den lägsta ökningen sedan 1983. Allt färre väljer att bo i Stockholm. Senast Stockholms stad hade ett negativt netto mot övriga län var år 1980 och nettot mot utlandet är det lägsta sedan år 2005. Det är inte en stad i utveckling. Det är en stad som behöver fler jobb, ökad tillväxt och framtidsoptimism. Det är inte läge att passivt vänta in.

Bostadsbyggandet ska öka och klimatpåverkan minska

Aktiviteter:

- Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden redovisa en gemensam plan till kommunfullmäktige för hur bostadsmålen kan uppnås. Denna plan ska redovisas under första halvåret år 2021.
- Ett mål för markanvisningar till allmännyttan ska införas på 2 500 bostäder under år 2021.
- Kommunstyrelsen ska tillsammans med övriga berörda nämnder inleda ett planarbete för att etablera Bromma parkstad med målet att bygga cirka 30 000 nya bostäder.
- Regelverket för genomgångslägenheter ska revideras med målet att alla stockholmare åter ska behandlas lika.

- Utförsäljningar (även kallat ombildningar) av hyresrätter ska avbrytas.
- Kommunstyrelsen ges i samverkan med övriga berörda nämnder och styrelser i uppdrag att återkomma med en handlingsplan som påskyndar klimatomställningen med konkreta tidplaner för exempelvis ökad matavfallsinsamling och minskade utsläpp från fordonstrafiken. I detta ska också kommunstyrelsen föreslå en utökad investeringsram för klimatinvesteringar och en lägre internränta för klimatinvesteringar.

Budgetförändring:

- Ökad plankapacitet för att nå bostadsmålen – 6,0 mnkr (varav 3,0 mnkr finansieras genom ökade planavgifter).
- Fler markanvisningar för att klara byggmålen – 4,0 mnkr.
- Planering av Bromma parkstad inleds – 3,0 mnkr.

Missade bostadsmål ger ingen återstart

Sedan valet år 2018 är det regel att de bostadsmål som formulerats inte uppnås. Att målet för bostadsbyggande nu anses delvis uppfyllt trots att målet uppfylls för bara en av elva indikatorer beror på att det för ”delvis

måluppfyllelse” räcker med att utvecklingen bedöms gå åt rätt håll med en svag trend. Så det faktum att misslyckandet var än större förra året används som alibi för att anse målet delvis uppfyllt.

I verkligheten uppgår antalet påbörjade bostäder till 38,6 procent av målet. Antalet bostäder i godkända detaljplaner når upp till 63,4 procent. Antalet tillkomna genomgångsbostäder i SHIS regi uppgår till noll.

Förklaringen till den misslyckade bostadspolitiken sägs bero på pandemin. Detta argument urholkas dock när stadsledningskontoret samtidigt konstaterar att de ökade exploateringsintäkterna är en följd av ”ett bättre läge på bostadsmarknaden”. Det är också en utveckling som medborgarna lätt kan se i ett fortsatt stort tryck på bostadsmarknaden.

Men om det inte byggs bostäder i Stockholm kommer vi se en fortsatt utveckling där de som skulle kunnat bo och verka i Stockholm tvingas flytta utåt. Att Stockholms stad hade ett negativt flyttnetto mot övriga län (utanför Stockholms län) för första gången sedan år 1980 symboliserar allvaret. Ett Stockholm som inte bygger bostäder bygger upp 70-talets befolkningsrecession igen.

Det verkliga skälet för det uteblivna bostadsbyggandet är inte marknadsrelaterat. Det är politiskt.

Återstart för bostadsbyggande ger återstart för ekonomin

I allt väsentligt är de uteblivna investeringarna i bostadsbyggande politiskt relaterade. Såväl besluten att minska markanvisningar till allmännyttan som besluten att förlita sig på att andra ska bygga genomgångsbostäder samt besluten att minska budgeten för att detaljplanera nya områden har minskat byggandet. Samtidigt är det i grunden en politisk oenighet inom det grönbåa styret som begränsat beslut om byggande.

Det behöver ändras nu. Inte minst för att investeringar i boende och infrastruktur bidrar till en ekonomisk återhämtning och åtskilliga jobb. För staden innebär också ett ökat bostadsbyggande i normalfallet ökade exploateringsintäkter och därigenom minskat upplåningsbehov vid investeringar.

Vi föreslår därför att kommunstyrelsen tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska redovisa en gemensam plan till kommunfullmäktige för hur bostadsmålen kan uppnås. Denna plan bör redovisas under första halvåret och innehålla en konkret redovisning av vilka ärenden som de ansvariga kontoren kan få fram för att klara bostadsmålen under år 2021.

För att säkerställa en ökad bostadsplanering förstärks budgeten för såväl stadsbyggnadskontoret som exploateringskontoret. De sparkrav som tidigare ålagts kontoren ska inte begränsa bostadsbyggandet.

Inget byggstopp för allmännyttan

I praktiken har det grönbåa styret stoppat allmännyttans bostadsbyggande under kommande år. Markanvisningarna ligger på en historiskt låg nivå och kombinerat med utförsäljningar av allmännyttiga hyresrätter är det uppenbart att hyresrätter med lägre hyra försvinner från bostadsmarknaden.

Stockholm behöver nu vända riktning. Allmännyttan spelar en viktig roll både för att säkerställa att planerad bostadsvolym verkligen blir byggd och att bostäder byggs för den breda allmänheten i Stockholm. Därför föreslår vi att staden åter ska börjar markanvisa till de allmännyttiga bostadsbolagen i linje med vad som var fallet under föregående mandatperiod. Vi måste bygga fler hyresrätter.

Att fler tvingas bort från staden till följd av ekonomiska skäl är i grunden dåligt för stadens tillväxt. Vi är principiellt mot att det grönbåa styret bestämt att nyanlända ska puttas ut från bostäder i SHIS regi fortare än vad som gäller för andra stockholmare. Därigenom ansluter sig nu Stockholm till ett antal andra moderatstyrda kommuner som genom sitt agerande driver nyanlända till kommuner där arbetsmarknaden är än sämre.

På samma sätt är vi motståndare till att hyresrätter säljs ut till underpriser i bostadsrättsombildningar. Det innebär att hyresrätter med lägre hyra omvandlas till bostadsrätter med krav på kapitalinsatser. Det gör boendet till en fråga om ekonomisk styrka och tvingar stockholmare med sämre ekonomiska förutsättningar allt längre bort från staden.

Båda dessa beslut bör reverseras och kompletteras med fler projekt av Stockholmshus som leder till nyproduktion med lägre hyresnivåer.

Påskynda planeringen av nya bostadsområden

Ska staden långsiktigt klara bostadsmålen behövs nya större bostadsområden planeras. I översiktsplanen finns flera utpekade utvecklingsområden som både kommer bidra till ökat bostadsbyggande och till en stad som byggs ihop allt mer. Vi är oroade för att detta arbete helt avstannat.

Arbetet att bygga bort barriärer mellan olika stadsdelar har helt upphört. Exempelvis är nu arbetet att skapa samband mellan Bromsten och Rinkeby avbrutet. Andra utpekade projekt med samma syfte lyser med sin frånvaro. Det är dåligt för att det innebär både ökad bostadsbrist och ökad segregation. Vi föreslår därför en riktad satsning för att nämnderna ska planera för fler nya sambandsprojekt i enlighet med översiktsplanen.

Stadens absolut största utvecklingsområde i centrumnära läge är Bromma flygplats. Idag tror allt färre, bortsett från borgerliga och sverigedemokratiska politiker i stadshuset och riksdagen, att flyget kommer att bestå på Bromma flygplats. Swedavia vill avveckla flygplatsen då de inte vill att skattebetalarna ska behöva subventionera olönsam flygtrafik i Stockholmsområdet. Åtskilliga näringslivsorganisationer ser att Bromma hindrar utvecklandet av Arlanda som navet för flyg i Stockholm.

Oavsett om Moderaterna tillfälligt under något år lyckas stoppa avvecklingen kommer den att ske och då behöver staden vara redo att skyndsamt planera Bromma parkstad med plats för uppemot 30 000 nya bostäder. Vi föreslår därför att kommunfullmäktige ger ett uppdrag att påbörja planeringsarbetet och reserverar också pengar för ett programarbete.

Klimatomställningen kräver fler beslut i närtid

I årsredovisningen redovisas ett antal insatser staden gör för att begränsa klimatpåverkan. Flera avser planer som syftar många år framåt i tiden. Det är inget fel med det. Klimatpolitiken måste vara långsiktig och styra mot de mål som staden i bred politisk enighet fattat beslut om. Problemet är när de långsiktiga målen och planerna ersätter de beslut som behöver fattas i närtid. Då riskerar också måloppfyllelsen att bli sämre. Trots att det varit ett uppdrag under flera år finns det fortfarande ingen handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp från vägtrafiken.

Avsaknaden av insatser för att avveckla Bromma flygplats, begränsa effektbristen och åtgärder för ökad koldioxidlagring och biokol är ytterligare några sådana exempel. Likaså när det gäller att minska utsläppen från masshanteringen genom att tillåta längre lastbilar och att på riktigt öka matavfallsinsamlingen.

Klimatpolitiken kan bidra till återstarten av Stockholm. Men det kräver verkliga investeringar och riktiga beslut som styr mot minskad klimatpåverkan. Vi betvivlar inte Miljöpartiets vilja men det är uppenbart att de inte får med sig Moderaterna på en klimatpolitik som gör skillnad.

Därför bör nu kommunstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med en handlingsplan som påskyndar omställningen och som innehåller konkreta tidplaner för ovanstående beslut. I detta ska också kommunstyrelsen utgå från en utökad investeringsram för klimatinvesteringar och föreslå en lägre internränta för klimatinvesteringar.

Tryggheten ska öka och utvecklingen med allt fler otrygga i skolan ska brytas

Aktiviteter:

- Trygghetsfonden ska verka under hela mandatperioden.
- Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder ta fram en konkret handlingsplan för att ingen av de som idag går i Stockholms skolor och är i åldrarna 10 till 15 år ska rekryteras till kriminella gäng.
- Regelverket för Sociala investeringsfonden ska gälla tills nya tagits fram.

Budgetförändring:

- Avgiftshöjningen för fritidsklubbarna tas bort och verksamheten görs kostnadsfri – 12,0 mnkr.
- Elevhälsans arbete förstärks så att det finns fungerande team med tillräckliga resurser på varje skola – 12,0 mnkr.
- Trygghetsarbetet på skolan med fler vuxna, samverkan med föreningsliv och öppna idrottshallar mm förstärks – 12,0 mnkr.
- Fältassistenter återställs till 2018 års nivå – 4,0 mnkr.
- Mer öppen fritidsverksamhet i stadsdelarna – 7,5 mnkr.
- Förstärkt uppsökande arbete mot våld i nära relationer – 5,0 mnkr.
- Ökat stöd till kvinnojourer – 2,5 mnkr.

Dystert rekord i skjutningar visar att det offentliga måste göra mer

Det är svårt att diskutera trygghet i Stockholm under år 2020 utan att konstatera det dystra faktumet att antalet skjutningar låg på en historiskt hög nivå. Den nedgång som skedde i andra storstäder lyste med sin frånvaro i Stockholm. Denna grova brottslighet är primärt en polisärl fråga men bakom skjutningarna finns en betydande grov och organiserad brottslighet som både påverkar och påverkas av verksamheten i staden.

År 2020 var året då polisen bad Stockholms stad om hjälp med det förebyggande arbetet. Det var året då de brottsbekämpande instanserna pekade på hur avsaknad av insatser i ungdomsåren genererade en rekryteringsbas för organiserad brottslighet senare i livet.

Mycket av det brottsförebyggande arbete som inleddes föregående mandatperiod har fortsatt under denna period och arbetet med sociala insatsgrupper, platssamverkan och en förstärkt samverkan mellan skola och socialtjänst är viktiga insatser.

Samtidigt har Stockholms stad sparat på åtskilliga av de verksamheter som bygger motståndskraft mot brottsligheten. När Stockholm nu ska återstarta är det inte den organiserade brottsligheten utan det förebyggande arbetet som ska växa.

Öka tryggheten bland Stockholms ungdomar

Stadsledningskontoret konstaterar att resultaten i trygghetsmätningen visar på ett försiktigt positivt resultat. Det är glädjande även om pandemins effekt på hur mycket otrygghet medborgarna upplevde på kvällstid kan göra resultaten osäkra. Det som inte är glädjande är resultaten i Stockholmsenkäten bland stadens ungdomar i grundskolans årskurs nio och gymnasieskolans årskurs två. Här ökar den upplevda otryggheten kraftigt. Andelen elever i årskurs nio som har känt sig allvarligt hotade har ökat med 40 procent sedan 2018. Andelen

som har blivit rånade har fördubblats samtidigt som andelen som blivit misshandlade eller utsatta för sexuella övergrepp kraftigt ökat sedan 2018.

Detta är siffror som ingen kan anse vara förenligt med att målet om att Stockholm är en trygg stad är delvis uppfyllt.

Det visar också på ett kraftigt behov av att ge skolorna ekonomiska förutsättningar att jobba med trygghetsarbetet. Vi återkommer nedan till konkreta förslag för att stärka skolans resurser för det pedagogiska arbetet. Att fler elever upplever skolan som meningsfull och klarar kunskapsmålen är den viktigaste barriären mot otrygghet och kriminalitet. Med det sagt finns det mycket skolan kan och bör göra för att minska otrygghet och rekryteringsvägar för kriminella gäng.

Vi redovisade flera av dessa insatser i vår budget för år 2021 och det är nu hög tid att dessa initieras. Målet bör vara att ingen av de som idag går i Stockholms skolor och är i åldrarna 10 till 15 ska rekryteras till kriminella gäng. Det är bättre att barn i mellanstadieåldern är på fritidsklubben än ute hos gängen. Därför bör avgiften sänkas istället för att chockhöja den. Det är viktigare att skolan upptäcker och kan stödja barn och ungdomar med problem tidigt än att socialtjänsten får jobba med dem senare. Därför behövs det fler vuxna i skolmiljöerna även utanför klassrummen. Grundläggande för att skapa ökad framtidstro är att man klarar skolan. Det är inte ok att 39 procent av eleverna i årskurs nio upplever att man inte får hjälp direkt när man behöver det. Då måste lärarresurser stärkas och stöd till exempelvis läxhjälp öka kraftigt. Att den psykiska ohälsan bland unga tjejer ökar kraftigt är ytterligare ett bevis på att mer insatser behövs för att förstärka elevhälsan. Tillsammans med föreningslivet kan skolor erbjuda fler meningsfulla aktiviteter. Om de ges förutsättningar. Vi föreslår sådana förutsättningar.

Förebyggande arbete – även utanför skolan

Under förra mandatperioden genomfördes en rad åtgärder för att öka tryggheten. En sådan åtgärd var att införa trygghetsfonden för att kunna genomföra investeringar i den offentliga miljön i syfte att öka tryggheten. När den nu varit på plats under ett antal år kan vi konstatera att fonden blivit en framgång. Åtskilliga insatser som annars inte skulle blivit verklighet har kunnat genomföras. Trygghetsborgarrådets hantering av fonden under denna mandatperiod har dock varit bristfällig. Oförmåga att ge besked om fondens långsiktighet, ovilja att medge att medel som inte använts ett år förs över till kommande år samt att fonden avlagit bra ansökningar samtidigt som medlen inte gått åt är alla exempel på att fonden missköts. Det är glädjande att majoriteten nu ändrat sig och medger överflyttning från ett år till ett annat. Samtidigt är det ett problem att viktiga investeringar som borde genomföras inte sker. Vi föreslår nu därför ett tydligt besked om att fonden ska finnas kvar under mandatperioden och att trygghetsutskottet ges i uppdrag att säkerställa att trygghetsinvesteringar blir av i nivå med vad kommunfullmäktige beslutat avsätta medel för.

Andra viktiga insatser för ökad trygghet är öppen fritidsverksamhet och fältassistenter. I den bilaga som finns bifogad till årsredovisningen framgår hur antalet fritidsgårdar och antalet fältassistenter minskat betydligt sedan år 2018. Det är ett uppenbart resultat av de besparingar som den grönbåa majoriteten genomförde på stadsdelsnämndernas verksamhet för barn, kultur och fritid direkt efter valet år 2018. Vi föreslår nu en kraftig ökning av anslagen för att stadsdelarna ska kunna erbjuda mer öppen fritidsverksamhet och anställa fler fältassistenter.

Ytterligare en insats som långsiktigt stärker det förebyggande arbetet är den rödgröna majoritetens beslut att införa en social investeringsfond. Denna har bidragit till att möjliggöra socialt förebyggande arbete som annars inte skulle ha blivit verklighet. Vi välkomnar därför nu förslaget att avsätta mer medel till fonden. Samtidigt är vi tveksamma till att avskaffa gällande riktlinjer utan att nya finns färdiga att använda. Detta riskerar innebära att fonden inte kan användas i närtid.

En återstart – utan våld i nära relationer

Stadsledningskontoret konstaterar i årsredovisningen att flera nämnder rapporterar om ett ökat antal orosanmälningar för barn och unga. Inom stadens arbete mot våld i nära relation

och hedersrelaterat våld och förtryck rapporterar också flera nämnder om en ökning av våldsutsatta och en ökad efterfrågan på stödinsatser. Trots detta föreslås inga åtgärder för att stärka socialtjänstens möjlighet att jobba förebyggande och uppsökande.

Det är uppenbart att pandemin skapat större isolering och därmed större utsatthet för våld inom familjens ramar både mot barn och vuxna. Detta samtidigt som socialtjänstens möjligheter att jobba uppsökande kraftigt begränsats av pandemin. Organisationer som jobbar mot sexuellt våld vittnar därtill om att andelen unga tjejer och kvinnor som söker sig till dem blir allt fler och tiden för att kunna få stöd ökar. När samhället nu återstartar finns det stora eftersatta behov som om inget görs riskerar innebära en fortsatt mycket stor otrygghet för många stockholmare. Vi föreslår därför en riktad satsning för uppsökande och förebyggande arbete mot våld i nära relationer.

Elever ska få ökat stöd för att klara kunskapsmålen

Aktiviteter:

- Utbildningsnämnden ges i uppdrag att öka antalet platser på sommarskola för att ge alla elever chans att uppnå kunskapsmålen.

Budgetförändring:

- Schablonen för grundskolan höjs med 110,9 mnkr för att säkerställa att skolorna kan ge stöd till elever som drabbats av pandemin och för att ge bättre arbetsvillkor i skolan.
- Schablonen till förskolan höjs med 87,0 mnkr för att säkerställa att alla barn får ett bättre stöd för utveckling och för att ge bättre arbetsvillkor i förskolan.
- Ett extra anslag för utökad sommarskola beviljas utbildningsnämnden med 10,0 mnkr.

Klyftorna ökade – redan innan pandemin

Årsredovisningen är tydlig. Efter flera år av minskade klyftor i Stockholms skolor ökar nu klyftorna på nytt. Och dessa resultat är i allt väsentligt konsekvenserna av den förda skolpolitiken innan pandemin. En historiskt dålig skolbudget för år 2020 har fått tydliga effekter – främst bland de barn och ungdomar som har störst behov.

Det är alltmer beroende på din bakgrund om du lyckas i skolan eller ej. I den kvartil med sämst förutsättningar i årskurs nio är det nu bara lite drygt hälften av eleverna som klarar kunskapskraven i alla ämnen. Även när det gäller behörigheten till gymnasiet sjunker den i gruppen med sämst förutsättningar. Till den oroande bilden av ökande klyftor ska också läggas de generellt sjunkande resultat i årskurs sex som beskrivs i årsredovisningen. Detta är vad den grönbåa majoriteten tycker krävs för att målet ”I Stockholm når alla barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige” ska anses delvis uppfyllt. Vi delar varken den uppfattningen eller den ambitionen.

Och detta innan pandemins effekter ens är synliga. Stadsledningskontoret konstaterar i årsredovisningen att det även om skolorna har klarat att ställa om till distansundervisning inte går att utesluta att elever påverkats negativt med en mindre förutsägbar skoltillvaro, minskade sociala kontaktytor och eventuella utmaningar i hemmiljön.

Behovet av återstart och kompensatoriska insatser i skolan är större än någonsin. Vi gläds åt att den grönbåa majoriteten nu ändrat politik och börjat fördela ut statsbidrag till verksamheterna men anser att avsaknaden av egna åtgärder bortom de som regeringen initierat är ett stort problem. Vi föreslår en återstart för Stockholms skolor och förskolor.

Hindra att klyftorna grundas redan i förskolan

Stadsledningskontoret konstaterar i sin redovisning att inskrivningsgraden i förskolan skiljer sig kraftigt åt mellan stadsdelarna. Utfallet varierar från 84,2 till 97,6 procent och inom flera stadsdelar finns det ännu större variationer.

Det innebär att i många områden där behovet av pedagogisk verksamhet och lärande är som störst deltar lägst antal barn. Det finns anledning att tro att denna utveckling förstärkts det senaste året även om det inte redovisas i årsredovisningen. Vi föreslog i vår budget ett

förstärkt anslag för introduktionsförskolor. Vål så viktigt är dock att stärka den generella schablonen. Tre år i rad har den grönbå majoriteten beslutat om en uppråkning klart under pris- och löneökningar vilket tvingat fram tydliga sparkrav. Sparkrav minskar sannolikt förtroendet för förskolan som mest i grupper som redan har ett lågt förtroende för verksamheten.

Når den grönbå majoriteten nu fördelar statsbidragen från regeringen höjer man schablonen till förskolan med drygt 0,2 procent. Det är i grunden otillräckligt och vi föreslår en schablonhöjning med 1,0 procent därutöver (vilket givet halvårseffekt i praktiken innebär 2,0%).

Det ger bättre förutsättningar för barn i förskolan och ger utrymme att nå fler barn men det innebär också att de barnskötare och förskollärare som gjort en heroisk insats under pandemin kan få bättre villkor och förutsättningar.

Alla elever ska kunna klara kunskapsmålen

Även för grundskolan är schablonhöjningen (som föreslås av den grönbåa majoriteten till följd av statsbidragen) helt otillräcklig för att alla elever ska kunna klara kunskapsmålen. Och detta efter att budgeten för år 2020 var historiskt dålig och innebar kraftiga sparkrav. Att det i finansborgarrådets förslag till fördelning från den centrala medelsreserven inte finns någon enda åtgärd för att möta de ökade klyftorna och de ökade behoven i skolan till följd av pandemin är uppseendeväckande.

Vi föreslår därför nu istället en riktad satsning som ska möjliggöra att framför allt ge stöd till elever som halkat efter under pandemin men som därutöver också ger bättre förutsättningar för lärare att ge den undervisning de vill kunna ge. En direkt insats är att kraftigt öka sommarskolorna och extra schemalagd undervisning för att möta upp ökade behov. Vi föreslår också att de som går i sommarskola ska få ersättning för kollektivtrafikkort under sommarmånaderna. Det ska inte straffa sig ekonomiskt att utbilda i kapp sig.

Till detta föreslår vi en riktad återhämtningssatsning som ska ge skolorna möjlighet att kompensera för utebliven och begränsad undervisning under våren. Det kan handla om förstärkt läxläsningshjälp, individuellt stöd till elever med särskilda behov, lärfritidsprojekt eller bara allmänt förstärkt lärartäthet. Satsningen uppgår till 110,9 extra mnkr under år 2021 och fördelas som en höjning av schablonen med 1,0 procent (i praktiken 2,0 procent givet halvårseffekt) utöver den blygsamma justering finansborgarrådet föreslår till följd av regeringens statsbidrag.

Trygga anställningar och kontinuitet i äldreomsorgen och fler äldreboenden

Aktiviteter:

- Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder ta fram en plan för ökad medicinsk kompetens i äldreomsorgen med såväl en ökad grundbemanning som fler sjuksköterskor i särskilda boenden som bärande delar.
- Äldrenämndens beslut från våren 2020 om sänkta krav på fasta anställningar gentemot privat hemtjänst rivs upp.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skyndsamt initiera förhandlingar om en kommunalisering av hemsjukvården för att garantera en bra vård och höja den medicinska kompetensen i staden.
- Micasa åter ges ett ansvar som säkerställer att tillräckligt med särskilda boenden byggs och att kommunfullmäktige beslutar om ett moratorium för nedläggning av fungerande äldreboende.

Budgetförändring:

- 167,0 mnkr fördelas ut till stadsdelsnämnder och upphandlade äldreomsorgsverksamheter som förbinder sig att öka andelen fastanställd personal så att den uppgår till minst 90 procent per yrkeskategori.

- 110,0 mnkr fördelas ut till stadsdelsnämnder och upphandlade äldreomsorgsverksamheter som förbinder sig att öka grundbemanningen och den medicinska kompetensen i äldreomsorgen.
- 5,0 mnkr reserveras för att öka den stadsövergripande medicinska kompetensen för att svara upp mot de behov som redovisas exempelvis i utvärderingarna av stadens arbete under pandemin.

Pandemin har visat behovet av åtgärder för att fundamentalt stärka äldreomsorgen

Coronakommissionen visade tydligt på behovet av att stärka äldreomsorgen. Vi Socialdemokrater har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att Stockholm ska ansluta sig till slutsatserna och vidta åtgärder på exakt de problem som kommissionen pekar på. Äldreborgarrådet och den grönbåa majoriteten fördelar nu ut medel från centrala medelsreserven utan att någon enda krona fördelas ut till äldreomsorgen. Istället föreslås ännu en plan av prat och fina målsättningar men utan konkreta mål eller förbättrade förutsättningar att ge äldreomsorgens personal de villkor de förtjänar.

Kommissionens slutsatser är särskilt angelägna eftersom de problem de illustrerar är mer frekventa här. Fler har otrygga anställningar. Den medicinska kompetensen är lägre i Stockholms äldreomsorg eftersom vi inte kommunaliserat hemsjukvården. Samordningen mellan olika aktörer är som störst här eftersom Stockholm har den mest privatiserade och fragmentiserade äldreomsorgen. Effektiviseringskrav med lägre grundbemanning som konsekvens drabbade äldreomsorgen under hela pandemiåret.

Kommissionen visar också med förskräckande tydlighet hur överdödligheten på äldreboenden var betydligt större i Stockholm än i övriga landet.

Man kunde tänka sig att årsredovisningen och de möjligheter som där ges att föreslå förändringar skulle innebära att majoriteten skulle vilja ta initiativ för en bättre äldreomsorg. Det enda förslag som finns i årsredovisningen är att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ansvara för ett beredskapslager av skyddsutrustning. Det är välkommet även om vi tycker att den utsträckning i tid som gäller fram till 31/12 2021 verkar onödigt kort.

I övrigt ansåg tvärtom den borgerliga majoriteten i äldrenämnden att målet ”I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande” skulle anses helt uppfyllt. Så ser äldreborgarrådets insikt om problemen ut.

Staten har ökat statsbidragen för äldreomsorgen med fyra miljarder i budgeten för år 2021. Det har med rätta ifrågasatts om den grönbåa majoriteten i Stockholms stad till fullo beslutade om en budget som använde alla dessa bidrag till äldreomsorgen. Helt uppenbart fördelade man inte ut tillskott från regeringen under förra året till äldreomsorgen.

Nu har Moderaterna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet gjort gemensam sak med Sverigedemokraterna och i finansutskottet lagt fram ett förslag till utskottsinitiativ, som nyligen lett till riksdagsbeslut. Det är välkommet att flera av dessa partier nu inser att skattesänkingspolitiken som ledde till uteblivna satsningar på äldreomsorgen mellan år 2006 och 2014 nu behöver ändras. De 4,3 miljarder för att öka stödet till äldreomsorgen ska förstärka satsningarna på ökad medicinsk kompetens, färre timanställningar och ökad personalkontinuitet samt ökade möjligheter till tryggt boende för äldre. Det märkliga är dock att de löften som högerpartierna ger i riksdagen helt lyser med sin frånvaro i Stockholms stad. Det är rimligt att tro att det kommer finnas en betydande majoritet för ännu större förstärkningar när regeringen presenterar sina budgetsatsningar senare.

Vi välkomnar alla satsningar på äldreomsorgen både från regeringen och oheliga koalitioner och föreslår därför radikalt nog att statsbidragen också ska användas till äldreomsorgen.

Färre otrygga anställningar och ökad personalkontinuitet inom äldreomsorgen

Vi måste få ned andelen timanställningar och tidsbegränsade anställningar genom att omvandla dem till tillsvidareanställningar. Därför ska beslutet som togs av äldrenämndens grönbåa majoritet våren 2020 om sänkta krav på fasta anställningar gentemot upphandlad hemtjänst rivas upp. Därför ska också de medel som staten beslutat om (minst 167 mnkr)

fördelas ut till verksamheterna tillsammans med krav på en plan för att minst 90 procent av de anställda i olika yrkeskategorier i äldreomsorgen ska vara fast anställda och anställda på heltid. Samma krav ska ställas på privat upphandlad verksamhet.

Ökad medicinsk kompetens inom äldreomsorgen

Den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen behöver stärkas omgående. Det är välkommet att äldreborgarrådet beslutat anställa en läkarkompetens till äldreförvaltningen men av de medel som föreslagits i riksdagen har då använts cirka 1 av 116 miljoner kronor.

Vi föreslår att äldrenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med en plan för hur det kan anställas fler sjuksköterskor i särskilt boende och för att fler undersköterskor ska kunna utbilda sig till specialistundersköterskor. De medel som finns utlovade bör dock direkt fördelas ut till stadsdelsnämnderna.

Kommunfullmäktige ska också ge kommunstyrelsen i uppdrag att initiera förhandlingar inom ramen för Storsthlm och med Region Stockholm om en kommunalisering av hemsjukvården. Äldreborgarrådet har tidigare motsatt sig detta eftersom han inte tror det är möjligt att nå en framgång. Det borde ju tvärtom nu mer än någonsin vara uppenbart att det finns ett behov av detta.

Det borde på samma sätt vara uppenbart att samverkan mellan kommunal omsorg och regionens sjukvård inte varit okomplicerad under året. När stadsledningskontoret ger en bild av att stadens samverkan med regionen varit god är det en bild som kraftigt motsägs av de utvärderingar som gjorts både av coronakommissionen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Ökade möjligheter till tryggt boende för äldre

Riksdag och regering vill att fler äldre ska få tillgång till anpassade boenden snabbare och kommer därför utöka investeringsstödet för äldreboendestäder. Det är bra eftersom det blir alltför äldre under perioden fram till år 2040. Det är därför vi motsatt oss både de nedläggningar som genomförts av den grönbåa majoriteten i Stockholm och föreslagit att Micasa ska planera för en större andel av det tillkommande behovet.

Idag varnar flera stadsdelsnämnder för en ökad brist. Fram till år 2040 finns det behov av 1 500 ytterligare platser bara i city. Och det förutsätter ändå ett minskat nyttjande. Kommer lika stor andel av de som är äldre än 85 behöva en plats som idag är bristen 2 400 platser. Den blågröna majoriteten har i dagsläget konkreta planer på 60 platser.

Det visar faran i att av ideologiska skäl vilja privatisera en större andel av ansvaret för äldreboendestäder. Vi föreslår därför att Micasa åter ges ett ansvar som säkerställer att tillräckligt med särskilda boenden byggs och att ett moratorium för nedläggning av fungerande äldreboenden införs om det inte finns synnerliga skäl för motsatsen.

Kultursektorn och civilsamhället ska vara en del av återstarten

Aktiviteter:

- Kulturnämnden ska initiera verksamheter som syftar till att stärka kulturens roll i återstarten av Stockholm.

Budgetförändring:

- Kulturnämnden ges ett ökat anslag om 25,0 mnkr att användas till ett förstärkt kulturstöd under år 2021.
- Ökat anslag till stöd för och återstart av samlingslokaler om 5,0 mnkr.
- Ökat anslag till stadsdelsnämnderna för ökat föreningsstöd - 13,0 mnkr.
- Ökat stöd till stadsdelsnämndernas stadsmiljöarbete - 10,0 mnkr
- Ett riktat anslag för att förstärka parkleksverksamheten – 7,0 mnkr
- Ökat anslag till idrottsnämnden för ökat föreningsstöd för de mest utsatta föreningarna - 6,0 mnkr.

Den bortglömda sektorn

Stadsledningskontoret konstaterar inledningsvis i årsredovisningen att delar av näringslivet och kultur- och föreningslivet har drabbats hårt av de restriktioner som infördes vilket även får inverkan på stadens verksamheter. Det är en underdrift. Den utmaning som denna sektor drabbats av är värre än för flertalet andra branscher. Men där staden fattat bra och viktiga beslut om stödåtgärder för flera andra näringar har stödet till både civila samhället och kultursektorn varit helt otillräckliga. Sektorn har helt glömts bort av den grönbåa majoriteten. Detta trots att det inte saknats varningssignaler.

När såväl staten som regionen beslöt om ökade stöd för en bransch som i många avseenden drabbats av ett totalt näringsförbud var stadens svar att inte anslå några nya stöd utan bara omfördela en del av det befintliga stödet. Kritiken blev massiv och i den mån näringen klarat sig så är det trots stadens agerande – inte tack vare.

På samma sätt är stora delar av det civila samhället bortglömt. Idrottsverksamheter som riktar sig till ungdomar har haft svårt att klara sig med det begränsade stöd som staden gett. Än sämre har stödet varit till föreningslivet i övrigt. Scouterna är en av många föreningar som visat hur stora svårigheterna som civila samhället ställts inför och det obefintliga stödet från staden. På samma sätt har många samlingslokalsföreningar visat hur uteblivet stöd både riskerat verksamheterna under och efter pandemin.

Kultursektorn och det civila samhället är viktiga delar av ett Stockholm som återstartar. Det ska märkas. Det är dags att sluta glömma dem.

Ett förstärkt kulturstöd ger Stockholm liv och återstart

Vi föreslår att det krisstöd som borde ha införts när pandemin började nu istället införs som ett förstärkt kulturstöd för att säkra en återstart av Stockholm. Teater, musik och litteratur är bara några verksamheter som kan göra vår stad mer levande. Vi vill ge dessa verksamheter chansen att starta upp och sysselsätta fler. Utöver att ha ett starkt värde i sig är de också viktiga delar i att rehabilitera stadens roll som besöksmål och bidrar därmed till hela besöksnäringens återhämtning.

I detta återhämtningsprogram föreslår vi därför att kulturnämnden ges ett ökat anslag om 25 mnkr att användas till ett förstärkt kulturstöd under år 2021. Nämnden ska också kunna initiera egna verksamheter som syftar till att stärka kulturens roll i återstarten av Stockholm.

Säkra överlevnaden av mötesplatser

När samhället öppnar upp är mötet mellan människor och tilliten som mötet skapar helt centralt för att skapa ett Stockholm som växer och utvecklas. Vår stad behöver säkra goda förutsättningar för mötet människor emellan. Därför borde staden återuppta arbetet med att skapa fler mötesplatser. De insatser som startades förra mandatperioden för att öppna upp fler skollokaler som möteslokaler hade avstannat redan innan pandemin. Till det riskerar nu komma att flera samlingslokalsföreningar signalerar stora svårigheter att få ekonomin att gå runt. Kulturnämnden bör ges ett särskilt anslag för att kunna stödja dessa föreningar.

Även det offentliga rummet har under pandemin blivit en allt viktigare mötesplats. Årsredovisningen pekar på det hårdare trycket på parker och torg. Vi föreslår att stadsdelsnämnderna ges ett ökat anslag för stadsmiljöarbetet för att säkra att Stockholm blir en ren och fin stad som vi kan vara stolta över. Vi förvånas över att det i den borgerliga majoritetens förslag till årsredovisning inte finns förslag på ett sådant stöd när problembilden är väl dokumenterad.

Verksamheterna i parkerna behöver också stödjäs. Av årsredovisningen framgår att antalet parklekar minskat tydligt sedan valet 2018. I återstarten av Stockholm ska inte barnen glömmas. Vi föreslår att stadsdelsnämnderna får ett riktat anslag om 7,0 mnkr för att stärka verksamheterna under resten av år 2021. Tillsammans med vårt förslag för fler sommarjobbare (som finansieras genom arbetsmarknadsnämndens anslag) bidrar det till en betydande förstärkning.

Föreningslivet ska ges chans att mobilisera fler

På samma sätt som mötesplatserna är viktiga är det viktigt med de aktiviteter och den gemenskap som föreningslivet ger. Det civila samhället bidrar dessutom till många viktiga sociala insatser, bättre integration och att fler ungdomar aktiveras. Om inget görs riskerar

många föreningar att gå under, inte på grund av bristande engagemang utan av ekonomiska skäl. Barn- och ungdoms-, invandrar- och kulturföreningar är exempel på organisationer som upplever stora problem. Detsamma gäller för idrottsföreningar som drabbats särskilt hårt till följd av pandemin. Flera idrottsförbund i Stockholm vittnar om stora medlemstapp, inte minst stadens största barn- och ungdomsidrotter fotboll och basket. Det är mycket angeläget att idrottsföreningarna ges förutsättningar att fånga upp de barn och ungdomar som slutat idrotta under pandemin. En bestående minskad rörelse hos unga riskerar att bli förödande för folkhälsan på lång sikt. Det som skulle kunna starta igång samhället riskerar nu istället att bidra till minskade aktiviteter.

Vi föreslår därför att berörda nämnder ges ett ökat anslag för att kunna utöka föreningsanslagen inom sina respektive områden.

Prioritera återstarten – våga välja bort

Vi krävde redan i pandemins inledning att staden måste våga välja bort aktiviteter som inte syftade till att bekämpa smittspridningen. Dessvärre fick vi inte gehör för det förslaget och med årsredovisningen tillhanda konstaterar vi att målpuppfyllelsen tvärtom delvis baseras på att åtgärder genomförts som inte alls eller högst marginellt bidragit till att ta staden genom krisen. Det är olyckligt eftersom stadens kraft, tid och resurser använts för sådant som skulle ha kunnat vänta och där man istället hade kunnat använda resurserna till att begränsa smittspridningens konsekvenser.

Inför återstarten ser vi en beslutad grönblå budget för år 2021 som styr som om pandemin inte hade ägt rum. Hundratals uppdrag helt utan effekt på återstarten har beslutats och bidrar till att pengar inte prioriteras för att återstarta Stockholm. Vi föreslår därför att staden nu prioriterar återstarten genom att under detta år avstå eller pausa de uppdrag som inte har direkt effekt på stadens förmåga att återstarta Stockholm eller som krävs till följd av omständigheter där förändringar är nödvändiga. Det är lätt att identifiera minst ett 60-tal aktiviteter som varken är skyndsamma eller har bäring på pandemin eller återhämtningen.

Vi föreslår därför att kommunstyrelsen skyndsamt får i uppdrag att föreslå en kraftfull prioritering av aktiviteter så att nämnder och styrelser kan fokusera på återstarten.

Om uppdragen fortfarande anses angelägna efter återstarten kan uppdragen åter ges i budgeten för år 2022 – men nu bör det vara fullt fokus på återstarten. Genom prioriteringen förväntas staden ekonomiskt spara motsvarande åtminstone 30 miljoner kronor och därtill frigöra arbetstid för återstarten.

Finansiering och anslagsfördelning i tilläggsbudget för Stockholms stad år 2021

Ökade skatteintäkter till följd av uppdaterade skatteprognoser. Skatteintäkterna bedöms enligt senaste prognosen från SKR ha ökat med 245,8 mnkr (efter att ökade avgifter till skatteutjämningen mm räknats bort). Vi räknar lågt och försiktigt och räknar nu med bara hälften av dessa som finansiering. Vi föreslår att dessa 123,0 mnkr istället används för att skapa ett nytt stort överskott, samtidigt som återstarten uteblir, används till jobb, tillväxt och välfärd.

Prioritering av återstarten. Cirka 30 miljoner kronor förväntas sparas till följd av full prioritering på återstarten – dessa får användas av förvaltningarna för att prioritera återstarten.

Full användning av statsbidrag i verksamheter. 282,0 miljoner kronor i statsbidrag används till tryggare anställningar och ökad medicinsk kompetens i äldreomsorgen i enlighet med Coronakommissionens förslag.

Central medelsreserv prioriteras om till återstarten. 25,0 miljoner kronor (av 820 mnkr totalt i reserven) fördelas om till återstartsaktiviteter.

Ökat uttag ur koncernen för att möjliggöra jobb och klimatsatsningar med mera. 225,0 miljoner kronor (motsvarande det totala uttaget år 2020) tas ut i ett extra konjunkturstöd till återstarten av Stockholm.

Totalt 655,0 miljoner kronor

Fördelning av anslag för Återstart Stockholm

Insatser för ökad sysselsättning – 33,2 mnkr

Insatser för ökat bostadsbyggande – 10,0 mnkr

Trygghetsåtgärder – 55,0 mnkr

Återstart i skola och förskola – 207,9 mnkr

Fler trygga anställningar och ökad medicinsk kompetens i äldreomsorgen – 282,0 mnkr

Ett levande Stockholm genom kultur, idrott och civilt samhälle – 66,0 mnkr

Övriga kommentarer och förslag med anledning av årsredovisningen

Vi har i ovanstående förslag till tilläggsbudget kommenterat fler av de punkter som vi anser följer av årsredovisningen. Några punkter finns det dock anledning att särskilt kommentera.

Kommunfullmäktige föreslår godkänna anmälan av handlingsplan för äldrevänlig stad. Syftet är enligt stadsledningskontoret att ange riktningen för arbetet. Åtgärderna i handlingsplanen är formulerade på ett minst sagt övergripande sätt, och ska tydliggöra stadens ambitioner. Handlingsplanen ska därmed enligt Stadsledningskontoret ge utrymme för flexibilitet och

innovation i genomförandet.

Det är en vällovlig ambition men med den generella abstraktionsnivå som präglar handlingsplanen och genom att planen inte remissbehandlats kommer den snarare bli mer av en hyllvärmare. Vi beklagar det och hade gärna sett en plan som styrt mot tydliga mål. Vi anser det också förvånande att handlingsplanen är så kliniskt befriad från de erfarenheter som dragits under pandemin. Därför är det rimligt att planen arbetas om utifrån de erfarenheter som dragits och med målet att planen i verkligheten ska bidra till en mer äldrevänlig stad.

Vi välkomnar avsättningar till den sociala investeringsfonden och kompetensutvecklingsfonden. Det är bra att dessa satsningar som initierades under föregående mandatperiod nu består och utvecklas.

Stadsledningskontoret konstaterar att arbetet med barns rättigheter bedrivs enligt Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad och barnkonventionen.

I staden finns många metoder och arbetssätt för att integrera ett barnrättsperspektiv och för att pröva barnets bästa. Samtidigt bereddes inte ens stadens viktigaste styrdokument, budget för år 2021, med beaktande av barnkonventionens principer. Det finns anledning för kontoret och den politiska majoriteten att inför nästa år säkerställa en sådan beredning.

I årsredovisningen redovisas erfarenheter och aktiviteter rörande stadens hantering av pandemin. I ett ärende till samma kommunstyrelse (2021-04-14) redovisas samtidigt de första av utvärderingarna av stadens arbete. De visar en delvis annan bild. I anslutning till det ärendet redovisar också vi våra synpunkter, i den mån de inte framgått av detta ärende, på stadens pandemihantering. Vi hänvisar till det ärendet för en mer detaljerad bild av det som både fungerat och inte fungerat i pandemihanteringen.

Vi anser fortfarande att det är obegävat att rea ut Vällingby centrum. Det riskerar försämra rådighet, näringsklimat, sammanhållning och nu i bokslutet redovisas dessutom att Svenska Bostäder till följd av försäljningen tvingats sänka det förväntade värdet med 200 miljoner kronor. Så kan också Stockholmsrean se ut. Vi använder istället motsvarande belopp för att skapa jobb, tillväxt och välfärd i vårt förslag till återstartsbudget ovan.

Avslutningsvis vill vi understryka och hedra den insats stadens alla medarbetare gjort under detta pandemins år. Utan dessa insatser hade många stockholmare drabbats hårt. Stockholms stad är nu skyldig att ge alla medarbetare bra förutsättningar att ge ett bra jobb även framöver. Med detta förslag till återstartsprogram hoppas vi kunna bidra till detta.

Reservation anfördes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delvis godkänna förslaget till årsredovisning
2. Tillkommande statsbidrag för äldreomsorgen fördelas till nämnderna så snart ett lokalt kollektivavtal om fasta anställningar är tecknat med de fackliga organisationerna.

3. 230 mnkr avsätts för bonus till anställda inom omsorgen och de pedagogiska verksamheterna för insatser under pandemin, att betalas ut före sommaren
4. 100 mnkr avsätts för tillgänglighetsinvesteringar
5. Därutöver anför följande

Årsredovisningen för det andra året med den grönbåa majoritetens högerpolitik och skattesänkarbudget bådär inte gott för framtiden, då den på väsentliga områden som tryggheten, skolan, äldreomsorgen, kulturen, bostadsbyggandet och hållbar stad inte ens når de egna, i flera fall låga målen. Dessutom är majoritetens uppfattning att inriktningsmålet om en hållbar ekonomi är uppnått för 2020 en sanning med modifikation. Stadens rekordhöga resultat 4 953 mnkr, över två miljarder mer än föregående år, beror till största delen på fortsatt stora markförsäljningar och realisationsvinster. Vidare beror nämndernas överskott med 839 mnkr till stor del på de statliga ersättningarna pandemin samt lägre kostnader till följd av stängda verksamheter etc. Pandemin har som också framgår av årsredovisningen synliggjort och fördjupat redan existerande ojämlikhet, såväl ekonomisk som social ojämlikhet har ökat till följd av förändrade förutsättningar. Äldreomsorgens tillkortakommanden på grund av låg bemanning, för svag medicinsk kompetens och fragmentarisk organisation med många privata utförare har bekräftats av Corona-kommissionen. De marginaler som krävs för att klara av det kommunala grunduppdraget särskilt i en kris har helt uppenbart saknats. Årsredovisningen summerar därmed en i grunden underfinansierad verksamhet byggd på en svag borgerlig budget som skjuter kostnaderna framför sig och därmed försvårar de långsiktiga lösningarna.

Det är också slående att en av vår tids existentiella utmaningar med klimathotet knappast anas i stadens huvudsakliga inriktningsmål. Staden ska vara ”hållbart växande”, som om ekologisk och klimatmässig hållbarhet vore ett framtida problem som dyker upp när staden växer mer. Företagsklimatet är helt enkelt en högre prioritet för den nuvarande majoriteten. Då kvaliteten i stadens verksamheter förutsätter en god bemanning bekräftar inte oväntat årsredovisningen att budgetdirektiv om att förena offentliga tjänster till lägre kostnad med ökad kvalitet är verklighetsfrämmande. Detta blir smärtsamt tydligt nu då vi är inne på andra året i den pågående Corona-krisen som sätter våra farhågor i blyxtbelysning. Generella effektiviseringar i stora delar av välfärden pressar ner bemanningen utan att motsvaras av faktiskt uppnådda och påvisbara tidsbesparingar, vilket leder till ökad stress och försämrad arbetsmiljö. Därtill riskerar en kraftigt ökad sjukfrånvaro och en kompetensutvecklingsskuld på grund av pandemin att öka svårigheterna att behålla medarbetare, särskilt som kraftfulla personalpolitiska åtgärder, exempelvis sådana som Vänsterpartiet har föreslagit i motioner till kommunfullmäktige och som har stöd hos fackliga organisationer, regelmässigt avvisas. Och det har sagts förr, men måste upprepas. Det räcker inte med applåder och vackra ord av ett finansborgarråd, inte ens bonusen om 5000 kr för anställda i omsorgen och pedagogiska verksamheter för insatser under pandemin som Vänsterpartiet föreslog i december har majoriteten ännu velat ställa sig bakom trots vetskapen om det rekordstora överskottet som bokslutet nu bekräftar.

Personalpolitik

Staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare, men den målsättningen är knappast uppnådd även om de framgångsrika personalpolitiska insatser som Vänsterpartiet initierade föregående mandatperiod fortfarande verkar och ger positiva resultat. Det är bra för medarbetarna att det finns en hygglig samsyn om handlingsplanen för att förbättra arbetsituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare och att kompetensutvecklingsmedlen fortsätter att komma till nytta i välfärden trots det politiska motståndet förra mandatperioden. Lika som vi har föreslagit i vår oppositionsbudget 2021 föreslår nu majoriteten en utökad reservation om 100 mnkr från det egna kapitalet, vilket välkomnas. Det är positivt att grundutbildning till stödassistent inom LSS nu omfattas, vilket gör att vi kan implementera färdplanen för införandet av enhetlig yrkestitulatur som vi initierade under förra mandatperioden.

Det är också positivt att andelen heltider och fast anställda fortsätter att öka, vilket vi lade stor vikt vid under föregående mandatperiod. Men fortfarande är det stora antalet timavlönade i äldreomsorgen ett stort problem, vilket inte minst tyvärr har visat sig under pandemin. Med den nya satsningen i riksdagen där **Vänsterpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna har fått igenom att** över 4 miljarder kronor tillförs äldreomsorgen redan i år, med fortsättning 2022 och 2023, har vi ett guldläge att en gång för alla få bort timanställningarna. **För Stockholms del kan det bli ett tillskott med åtminstone omkring 300 miljoner kronor. Stadsledningskontoret bör därför få i uppdrag att** ta initiativ till förhandlingar om tecknandet av ett lokalt kollektivavtal för att säkra fasta anställningar redan i år samt återkomma med en redogörelse för när och hur tillkommande statliga medel ska förmedlas ut till verksamheterna.

Nu när vi slutligen vet hur stort miljardöverskottet blev för staden återkommer vi med förslaget att en bonus ska delas ut som en engångsutbetalning till samtliga yrkesgrupper inom äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, förskola och skola inklusive chefer. Förslaget innebär att de som arbetar heltid får ungefär 5 000 kronor i bonus, medan deltidsanställda och tim- och månadsavlönade får en utbetalning i relation till arbetstiden de senaste månaderna. En uppskattning är att bonusen skulle kosta cirka 230 mnkr inklusive sociala avgifter, vilket till och med är mindre än överskottet inom äldreomsorgen som uppgår till 274,4 mnkr på grund av minskade kostnader för såväl placeringar inom vård- och omsorgsboende och minskade kostnader för hemtjänst inom beställarenheterna.

Utbildning

Under året så har skolan verkligen prövats i och med den pågående pandemin, trots att skolorna har varit flexibla när det gäller att ställa om till att undervisa på distans så finns det många som halkat efter under året. Det är av stor vikt att insatser finns på plats för att fånga upp de elever som under pandemin har halkat efter i sin utbildning. Rapporter har under året visat på en ökad psykisk ohälsa för gymnasieelever och högstadielärover. Det har också varit svårare för skolan att fånga upp de elever som har lidit av psykisk ohälsa på grund av pandemin. På samma sätt som det måste finnas en beredskap för att stötta eleverna för att nå kunskapsmålen måste också förstärkningar av elevhälsan göras för att kunna fånga upp de elever som mår och har mått dåligt.

För förskolorna anges att man inte når målet om andel förskolebarn per anställd. I årsredovisningen redogörs för åtgärder för att kunna uppfylla målen, men det framgår inte att de faktiska förutsättningarna på vissa håll saknas.

Äldreomsorg

Pandemin har givetvis slagit särskilt hårt mot stadens äldreomsorg, så väl brukare och som medarbetare, verksamheterna har fått ställa om snabbt och fler gånger om. Stadens medarbetare har varit uthålliga och samtidigt varit kreativa för att finna nya arbets sätt i svåra situationer. Majoritetens mål om minskat kommunalt huvudmannaskap för äldreboenden riskerar kommunens rådighet över såväl tillgången som ekonomin för äldreboenden, något som framgått med all tydlighet under pandemin. Stadens splittrade äldreomsorg har bidragit till att försvåra arbetet med att hindra smittspridningen inom äldreomsorgen. Det viktiga arbetet med öka kontinuiteten inom hemtjänsten måste prioriteras högre och andelen visstidsanställningar behöver minska kraftigt kommande år. Staden behöver också satsa på att anställa mer legitimerad personal och förbättra tillgången till läkarnärvaro inom äldreomsorgen.

I och med årsredovisningen antas även handlingsplanen för en äldrevänlig stad. Det är positivt att planen äntligen är på plats och vi ser framemot att följa genomförandet. Vi noterar dock att planen inte varit ute på sedvanlig remiss i och med detta, något som vi menar hade varit att föredra. Planen ska genomföras brett i staden och det hade varit värdefullt att få in synpunkter från berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Socialtjänst

Mycket bra arbete har bedrivits inom socialnämndens verksamhet för år 2020 och på ett bra och innovativt sätt har socialförvaltningen tagit sig an utmaningar som pandemin har fört med sig. Däremot finns det andra mål som vi menar hade kunnat nås om den politiska majoriteten hade agerat annorlunda. Under hela föregående år var majoriteten passiv inför den ökande arbetslösheten och utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Trots det ökade behovet av arbetsmarknadsinsatser för att möta arbetslösheten och den dubblerade

ungdomsarbetslösheten kom inga förslag eller reformer för att fler arbetslösa ska komma i arbete.

En stor besvikelse är att arbetet med att bygga bort bristen på SoL- och LSS-bostäder i staden inte har kommit längre. I Boendeplan 2020-2030 för bostäder med särskild service SoL och LSS som nämnden behandlade i slutet av maj framkom att det planeras för 502 nya lägenheter medan behovet pekar på 1056 nya lägenheter. Stockholmsenkäten 2020 visar flera allvarliga trender som kräver insatser från staden, den visar på att det finns ett enormt behov av att vuxenvärlden gör mer. Att det också i den övergripande trygghetsundersökningen framgår att personer med funktionsnedsättning hade rapporterat ökad otrygghet anser vi är allvarligt.

Trygghet

Majoriteten säger sig arbeta hårt för att öka tryggheten i staden. Vi har från början ställt oss kritiska till deras metoder i trygghetsarbetet som mest fokuserat på fler ordningsvakter, övervakning och ljudskrämmor samtidigt som det gjordes stora nedskärningar inom socialtjänsten samt barn, kultur och fritid. Frågan om trygghet är komplex och behöver insatser därefter. Vi vill se kraftiga förstärkningar inom förebyggande verksamheter till barn och unga, tidigt föräldrastöd, fler bibliotek, utökad arbete mot unga lagöverträdare, krafttag inom arbetet med våld i nära relationer och många fler insatser som ska stärka tryggheten för alla Stockholmare. I och med pandemin har många upplevt otrygghet. Många har levtt isolerade under en mycket lång tid och många har tvingats i arbetslöshet, därför måste staden agera snabbt för att möte upp den situation som kommer pågå kommande åren.

Klimat

Det är talande att förnyelsen av stadens miljöprogram blev försenad, något som i sin tur innebär förseningar av nödvändiga åtgärder. Förutom att det är ytterst beklagligt att processen tillåtits dra ut på tiden så att vi förlorat viktig tid i implementeringen så tvingas vi konstatera att åtgärderna inte är tillräckliga. Det är tydligt att stadens miljöpolitik är resultatet av en kompromiss mellan att sätta tillväxt eller hållbarhet först. Vi är positiva till en politik som förenar omställning med en hållbar tillväxt, så att människors välfärd säkras så långt det är möjligt. Det finns dock tillfällen där ekonomisk tillväxt och ekologisk hållbarhet kommer i konflikt, och en insikt om det klimatnödläge vi befinner oss i innebär att hållbarheten måste gå före i varje sådant fall. Denna insikt saknas i stadens miljöpolitik och därmed saknas de tillräckligt kraftfulla åtgärder som skulle innebära en rimlig chans att nå parisavtalets mål. Det är i sig sant att staden ”genomfört flera åtgärder för att främja effektiva och hållbara transporter, god framkomlighet och uppnå klimatmålen” men ändå har 2020 saknat uppenbara åtgärder såsom bilfria dagar och gator eller minskade p-tal. Lika flagrant är det att staden inte tagit några mått och steg för att lägga ned Bromma flygplats snarast möjligt. Vi kommer att behöva hitta fler kreativa lösningar på dagens utmaningar men vi kan inte kosta på oss att avstå från åtgärder vi har möjlighet till idag och som vi vet är effektiva.

I hållbarhetsrapporten för Agenda 2030 konstateras att ”[f]ör att nå stadens mål om en fossilfri stad år 2040 måste minskningen av utsläppen accelereras, särskilt inom transportsektorn.” Vi kan inte annat än instämma och hoppas att Vänsterpartiets förslag används i detta arbete. Vi instämmer i att elektrifieringen av transportsektorn är ett viktigt steg men då återstår frågan varför majoriteten inte gör mer för att kräva elfordon inom upphandlad verksamhet eller tillgodose laddningsbehov i gatumiljön?

Vad gäller stadens vattenförekomster är utvecklingen oroande där allt färre når miljö kvalitetsnormerna. Om vi vill att människor ska semestra på hemmaplan är det centralt att vi kan erbjuda exempelvis stadsnära bad och friska vatten.

Bostad

Bostadsbyggandet i Stockholm rasar. Liksom förra året uppnås bara en av elva indikatorer helt. Fem uppnås inte alls och fyra bara delvis, trots finansborgarrådets försäkringar om att behovet av fler bostäder tas på allvar. Inget av målen som rör hyresrätter uppfylls, trots bostadsbrist, brist på hyresrätter med överkomliga hyror brist på genomgångsbostäder i SHIS regi och brist på seniorbostäder med hyresrätt och överkomliga hyror. Därmed syns inte heller någon ljusning i balansen mellan hyresrätter och bostadsrätter som majoriteten säger sig eftersträva och som verkar särskilt svår att uppnå i de 70-tal stadsdelar som har bostadsrätter och äganderätter till mer än 60 procent av det totala bostadsbeståndet. Orsaken är politisk.

Majoritetens gränslösa tilltro till marknaden har gjort att staden inte fullt ut tagit vara på sina kommunala verktyg för att säkra bostadsförsörjningen, det vill säga allmännyttan och markpolitiken. Antalet påbörjade hyresrätter av stadens bostadsbolag under 2019 och 2020 har varit cirka 300 färre jämfört med 2017 och 2018. Dessutom har antalet markanvisningar till bostadsbolagen såväl för 2019 som 2020 stannat under 1000, vilket är ungefär hälften av det genomsnittliga antalet markanvisningar åren 2015-2018. Att staden inte ens klarar att ge markanvisningar för permanenta genomgångsbostäder möter majoriteten med att arbeta med privata aktörer som ”komplement”, vilket får anses vara underbetyg för den egna förmågan.

Därtill säger väl majoritetens direktiv om att aktivt minska antal hyresrätter genom ombildning det mesta som återstår att säga om den kontraproduktiva bostadspolitiken som nu förs i staden. Omkring 2000 hyresrätter med överkomliga hyror riskerar att försvinna från hyresmarknaden, vilket kan ta upp till sju år att bygga ikapp. Konsekvenserna på sikt bryr sig majoriteten tydligen inte om, bara man får genomföra sin dogmatiska privatiseringspolitik.

Om inte politiken ändrar riktning kommer socialtjänsten och äldreomsorgen att drabbas av ökade kostnader, då kostsamma lösningar måste tas till istället för ett adekvat boende bland annat för den kraftigt ökade gruppen äldre. Detta är oroväckande då staden istället borde arbeta för att få igång flyttkedjor för att underlätta för äldre att leva ett aktivt och självständigt liv, frigöra större lägenheter för barnfamiljer och ha kvar alla hyresrätter i allmännyttan på bostadsmarknaden för de som söker bostad via bostadsförmedlingen. Att den politiska styrningen totalt har misslyckats visar sig också när svaret på revisionens rekommendation förra året om en åtgärdsplan för att nå bostadsmålen blev att sänka målen för allmännyttan. Vårt svar skulle ha varit att behålla målen, se över möjligheterna att sänka avkastningskraven och ge större markanvisningar där bolagen kan få ekonomin att gå ihop.

Kultur

Situationen för kulturbranschen var redan innan pandemin svår. De stora personalneddragningar som gjordes på biblioteken under 2019 underlättade inte bemanningen under de utmaningar som 2020 bjöd på. Utmaningarna för personal på kulturskolan, biblioteken och museerna var redan före pandemin stora. Pandemin har kraftigt förvärrat situationen för branschen i sin helhet och trots det akuta läget sköt majoriteten inte till en enda krona i krisstöd. Kulturförvaltningen fick istället omfördela medel inom ordinarie budgetram. Det är ett underbetyg till majoriteten att staden centralt inte gick in och stöttade en av de mest utsatta branscherna i staden. Kulturbranschen har visat på stor kreativ förmåga och vilja till omställning, något som vi önskar att staden hade tagit vara på och stöttat i större utsträckning. Det är svårt att bedöma hur stora effekterna kommer att vara för kulturlivet och hur många aktörer som kommer att överleva till dess att publiken återigen kan släppas in.

Stockholms handelskammare presenterade under året en rapport som visade att antalet arbetslösa inom kultursektorn har ökat med 80 procent sedan pandemins start och det är Stockholm som har drabbats värst. Mest utsatt har det fria kulturlivet inom scenkonsten varit, och en stor andel av barnteatern finns till exempel här. Staden behöver göra insatser de kommande åren för att säkra att kulturutbudet håller den kvalitet och kapacitet som krävs för en storstad som Stockholm.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 242,5 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nuvarande reservation av eget kapital avseende kompetensutveckling utökas med 100 mnkr. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
8. Nuvarande reservation av eget kapital avseende sociala investeringar utökas med 250 mnkr. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
9. Nuvarande reservation av eget kapital avseende Smart stad utökas med 100 mnkr under perioden 2021-2023. I Smart stad ingår medel för stadens kvalitetsprogram samt utveckling av stadens it-system. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
10. Tidigare beslut, dnr KS 2019/1900, om att kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 190 mnkr för Smart stad under perioden 2018-2022 förlängs till att gälla 2018-2023. I Smart stad ingår medel för stadens kvalitetsprogram samt utveckling av centrala it-system. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
11. Tidigare beslut, dnr 182-110/2018, om att kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 110 mnkr för eDok under perioden 2018-2020 förlängs till att gälla 2018-2022. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
12. Kulturnämnden: stadsarkivet medges finansiering om 50 mnkr för eDok för perioden 2021-2022, dnr KS 2020/1562. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.
13. Kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 610,5 mnkr för 2022-2025 för SIKT 2-projektets andra fas som innefattar införande av nya avtal och tjänster, överföring till ny leverantör samt avveckling av befintliga avtal och tjänster. Finansiering för den del av fas två som avser stadens nämnder, 555,1 mnkr, sker genom disposition av eget kapital. Finansieringen för den del av upphandlingen som avser stadens bolag, 55,4 mnkr, sker genom Stockholms Stadshus AB.
14. Kommunstyrelsen m.m. medges finansiering om 25 mnkr för projekt nytt intranät för 2021-2023. Finansiering sker genom de i tidigare bokslut reserverade medel för Smart stad.
15. Inriktningen för kompetensutvecklingsmedlen fastställs med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Exploateringsnämndens investeringsbudget för 2021 justeras för utgifter och inkomster med 250 mnkr enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020, dnr 2020/247 bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Anmälan av Hållbarhetsrapport, dnr KS 2019/1480, bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

19. Anmälan av Handlingsplan för en äldrevänlig stad, dnr KS 2020/1712, bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Internationell strategi för Stockholms stad, dnr KS 2021/154, bilaga 12 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och ersätter Internationell strategi för Stockholms stad, dnr 171-482/2016, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Kommunstyrelsen ska inom befintlig budgetram ansvara för stadens centrala materialförsörjning och beredskapslager avseende verksamheternas behov av skyddsutrustning till följd av covid-19 till och med den 31 december 2021 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Exploateringsnämndens återredovisning, dnr KS 2020/1759, avseende kommunalt ansvar för sopsugsanläggningar godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hagastaden, dnr KS 2020/1759. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
24. Exploateringsnämnden medges rätt att bygga klart sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759. Anläggningen avses överlåtas till Stockholm Avfall AB när den är fullt utbyggd, preliminärt år 2028, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759, omfattande investeringsutgifter om 176 mnkr och investeringsinkomster om 164 mnkr godkänns, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. Utgifterna för reviderat genomförandebeslut för sopsugsanläggningen i Hjorthagen, dnr KS 2020/1759, år 2021 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utgifterna för kommande år behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2022.
27. Uppföljning av Sverigeförhandlingen ramavtal 6 Storstad Stockholm, dnr KS 2019/296, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
28. Revideringen av Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad, dnr KS 2018/1807, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
29. Kommunstyrelsen ska ta fram tillämpningsanvisningar för hanteringen av sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
30. Riktlinjer för sociala investeringar, dnr 173-968/2015 upphör att gälla med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
31. Fördelning av statsbidraget Statligt stöd till skolväsendet till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade kostnader med 52,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnderna medges ombudgetering till 2021 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 64,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2021 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 89,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Stadsdirektören ska genomföra erforderliga inköp av skyddsutrustning samt tillhörande lager och distributionstjänster i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.
5. Stadsdirektören ges i uppdrag att göra erforderliga avrop för projekt nytt intranät för 2021-2023, från befintligt avtal för uppdragets genomförande.
6. Utvärdering av stadens ordförandeskap av Eurocities, 2018-2020, dnr KS 2020/310, bilaga 13 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Stadsledningskontoret ska ta fram tillämpningsanvisningar för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Stockholm den 14 april 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Stadens arbete och ekonomi har påverkats av den pågående pandemin under 2020 och det är av stor vikt att stadens förvaltningar prioriterar kärnverksamheten även under detta verksamhetsår som också kommer präglas av Covid-19. Sverigedemokraterna har presenterat en egen reservationsbudget i kommunfullmäktige där vi redovisar vår syn på hur verksamheten för Stockholms stad bör prioriteras och hänvisar till detta dokument för en utförligare beskrivning om våra inriktningsmål för Stockholms stad.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) enligt följande.

Stockholm har under året som gått befunnit sig i en kris som inte tidigare skådats. Genom pandemin har många människors liv påverkats och skakats om. Detta har lett till höga krav och arbetsbelastning på stadens verksamheter. Personalen inom de drabbade verksamheterna förtjänar en eloge för det arbete som de utfört under året och tack vare att personal inom till exempel barnomsorg, skola och äldreomsorg har stått vid frontlinjen varje dag så har många kunnat fortsätta arbeta hemifrån. Men många har mist sina arbeten och sin försörjning till följd av pandemin och stadens arbetslöshet har slagit i taket.

Det som vi oroade oss för redan i början av föregående år har dessvärre bevisat sig sant – redan utsatta grupper har drabbats särskilt hårt. Både på kort och längre sikt ser vi att dessa grupper är i stort behov av akuta och långsiktiga insatser, initiativ som saknats från majoriteten under året som gått. Vi vet nu att fattigdomen har ökat på grund av pandemin. Bostadsbrist och arbetslöshet har bidragit och riktade insatser under 2021 krävs för att vända denna utveckling. Beslut om utförsäljningar av hyresrätter och minskat planerande av hyresrätter med rimliga hyror gör inte staden starkare och minskar inte trångboddhet. Det är dock detta som aviseras av majoriteten.

Kultur och besöksnäringen i Stockholm har drabbats extremt hårt. Stadens styre har dessvärre avstått från att betala ut extra krisstöd till kulturen under året, utan har istället omfördelat redan tilldelade medel. De tidigare historiska neddragningarna på kulturen har dessutom gjort att verksamheterna redan befann sig i ett pressat läge. Detta har lett till att Stockholms barn och ungas kulturutövande har fått stå tillbaka och att kulturutövare blir lidande.

Inriktningen för staden under pågående pandemi har varit att begränsa smittspridningen med särskilt fokus på riskgrupper. Vi kan dock konstatera att detta inte har lyckats och att överdödligheten bland äldre i Stockholm har varit hög. Det är uppenbart att de besparingar som gjorts på välfärden under tidigare år har lett till att konsekvenserna av krisen fördjupades. Även om pengar skjutits till äldreomsorgen tack vare statsbidrag kan vi konstatera att borgerlig politik inte stärker oss i en kris.

Årsredovisningens bilagor inkluderar ett flertal viktiga rapporter. Där bland hållbarhetsrapporten, handlingsplan för äldrevänlig stad och jämställdhetsrapporten. Vi vill särskilt kommentera jämställdhetsrapporten i resterande av detta yttrande men menar att samtliga av dessa rapporter hade förtjänats att behandlas som separata ärenden. Vi kommer att återkomma med kommentarer gällande dessa när årsredovisningen debatteras i kommunfullmäktige.

Det är positivt att jämställdhetsrapporten tas fram då den belyser det viktiga arbete som behöver göras för att Stockholm ska bli en stad för alla att bo och leva i. Vi ser med glädje att mycket av de insatser på området som togs under tiden som Feministiskt initiativ var med och styrde får leva kvar. Där bland finns jämställdhetsintegrering, MVP och det viktiga arbetet med stadsdelsmammor. Om något så är detta ett bevis för att en politik med tydligt jämställd agenda är nödvändigt i staden för att driva arbetet framåt. Inte minst med tanke på att denna rapport visar att mycket statistik kan se jämställd ut på en makronivå i staden så skiljer det sig enormt i olika stadsdelar.

Ett exempel är att målet om att ”Stockholmarna ska vara självförsörjande och att vägen till arbete och svenskkunskaper ska vara kort”. Där framgår det tydligt att de största utmaningarna finns i ytterstaden där behovet av ekonomiskt bistånd är som störst. Det

framgår att kön är en viktig faktor vid utformandet av insatser för att bryta behovet av bidrag men att även andra faktorer spelar in såsom utbildningsnivå, hälsa och födelseland. Därför är det av stor vikt att en intersektionell analys görs av de insatser som ska implementeras, något som majoriteten tyvärr brister inom.

Gällande trygghet och våld går det att läsa att en medborgarundersökning inte har kunnat genomföras på grund av pandemin men att man istället använder sig av stadens trygghetsmätning 2020 som ett sätt att följa upp målet om att Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. I det resultatet uppmärksammas en viktig motsägelse som belyser kvinnors otrygghet och känsla av att inte kunna röra sig fritt i sin stad:

"Det finns en paradox i resultaten – trots att män är mer

utsatta för fysiskt våld, hot och rån är de mindre oroliga än kvinnor.

Oron får inte heller lika stora konsekvenser för hur de rör sig i staden som för kvinnor."

Och det går även vidare att läsa sig till att:

"Det brott som har klart störst könsskillnader är ett brott som ofta betraktas som mindre allvarligt; sexuella trakasserier. Om det är så att kvinnors oro för att utsättas för sexuella trakasserier är det som får genomslag i resultaten, också kopplat konsekvenser av oron, bör vi omvärdera synen på sexuella trakasserier som ett mindre allvarligt brott."

För oss i Feministiskt initiativ är det tydligt att detta bottnar sig i att kvinnor å ena sidan är mycket mer utsatta för våld i nära relation än vad män är och att det har mer långvariga konsekvenser för kvinnor och deras barn. Därmed påverkar det också deras liv och vardag i en allt större utsträckning. Vi har under loppet av denna pandemi flera gånger försökt lyfta detta problem och efterfrågat åtgärder för att möta våldet. Kvinno- och tjejjourer har under året vittnat om att våldet har ökat genom att deras stödkontakter har blivit fler, samtidigt som antalet kvinnor som får skyddat boende minskar. Den oro som fanns innan pandemin för att våldsutsatta kvinnor isoleras med förövare verkar alltså vara sann. Vi har efterfrågat en handlingsplan och mer resurser till verksamheter som arbetar med dessa frågor flera gånger utan gehör. Det är symptomatiskt med vilken argumentation som vårt förslag avslås för vilken politik och prioritering som styrande majoritet väljer att göra, där arbetet med mäns våld mot kvinnor helt enkelt inte ingår.

Andelen som har ekonomiskt bistånd i staden är endast 1.5 procent av stadens vuxna invånare vilket får anses som positivt. Även utfallet för män och kvinnor är detsamma och könsskillnaderna är obefintliga för hela staden. Men det finns en annan sida av Stockholm där olika stadsdelar redovisar stora könsskillnader. Högst är andelen i Rinkeby-Kista där 5 procent av kvinnorna och 3.7 procent av männen uppbar ekonomiskt bistånd. Även Spånga-Tensta och Skärholmen är stadsdelar med hög andel personer med ekonomiskt bistånd där kvinnorna är fler än männen. Dessa siffror speglas också i Äldreombudsmannens rapport från 2019, om att det i vissa stadsdelar finns ett stort behov av stärkta insatser för att minska fattigdom. Under det rödgrönrosa styret startade arbetet med stadsdelsmammor, något som nuvarande majoritet driver vidare. Vi hade dock önskat att detta arbete utvecklats än mer, särskilt med tanke på pandemins konsekvenser på dessa grupper.

Slutligen vill vi knyta an till Agenda 2030s mål 1. Ingen fattigdom och 4. God utbildnings för alla. Om staden har som ambition att leva upp till de mål som man har förbundit sig att arbeta mot så krävs ett större arbete än vad som hittills redovisas. Som utvecklingen ser ut nu så ökar klyftorna snarare än minskar och fattigdomen växer sig större i vissa områden medan andra inte alls drabbas lika hårt. Konsekvenserna av detta blir att staden slits isär och skillnaderna mellan människors levnadsvillkor blir allt större.